EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2014 04 15
COM(2014) 18 final

ANNEX 1

# PRIEDAI

**Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Ukrainos bendrosios aviacijos erdvės susitarimo projektas**

**prie**

**Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo**

**dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Ukrainos bendrosios aviacijos erdvės susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo**

**PRIEDAI**

**Projektas**

# EUROPOS SĄJUNGOS BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ IR UKRAINOS BENDROSIOS AVIACIJOS ERDVĖS SUSITARIMAS

BELGIJOS KARALYSTĖ,

BULGARIJOS RESPUBLIKA,

KROATIJOS RESPUBLIKA,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIPRO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJA,

MALTA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

RUMUNIJA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,

JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ,

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau kartu – ES sutartys) Šalys ir Europos Sąjungos valstybės narės (toliau – ES valstybės narės), bei

EUROPOS SĄJUNGA (toliau – Sąjunga, Europos Sąjunga arba ES)

ir

UKRAINA

toliau visos kartu – Šalys,

NORĖDAMOS sukurti bendrąją aviacijos erdvę, kurioje abiem Šalims būtų užtikrintos galimybės patekti į viena kitos oro susisiekimo rinkas, sudarytos vienodos konkurencijos sąlygos ir laikomasi tų pačių taisyklių, įskaitant taisykles saugos, saugumo, oro eismo valdymo, socialinių nuostatų derinimo ir aplinkos srityse;

PRIPAŽINDAMOS tarptautinės civilinės aviacijos integruotą pobūdį, taip pat Ukrainos ir ES valstybių narių teises ir pareigas, susijusias su jų naryste tarptautinėse aviacijos organizacijose, visų pirma, Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje ir Europos saugios oro navigacijos organizacijoje, ir nustatytas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis sudarytuose tarptautiniuose susitarimuose;

NORĖDAMOS sustiprinti Šalių santykius oro susisiekimo srityje, įskaitant bendradarbiavimą pramonės srityje, ir remdamosi galiojančiais oro susisiekimo

paslaugų susitarimais skatinti Šalių ryšius ekonomikos, kultūros ir transporto srityse;

NORĖDAMOS sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti oro susisiekimo galimybes, be kita ko, kuriant oro susisiekimo tinklus, kad keleiviai ir krovinių siuntėjai galėtų naudotis patogiomis oro susisiekimo paslaugomis;

PRIPAŽINDAMOS, kad oro susisiekimas svarbus skatinant prekybą, turizmą ir investicijas;

ATSIŽVELGDAMOS į 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje pateiktą pasirašyti Tarptautinės civilinės aviacijos konvenciją;

ATSIŽVELGDAMOS į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, kuriame numatyta, kad siekiant užtikrinti koordinuotą ir prie Šalių komercinių poreikių pritaikytą jų transporto sektorių plėtrą abipusio patekimo į rinką ir oro susisiekimo paslaugų teikimo sąlygos gali būti nustatomos konkrečiais susitarimais;

NORĖDAMOS, kad oro vežėjai keleiviams ir krovinių siuntėjams galėtų konkurencingomis kainomis teikti konkurencingas paslaugas atvirose rinkose;

NORĖDAMOS, kad liberalizuotas susitarimas būtų naudingas visiems oro susisiekimo pramonės sektoriams, įskaitant oro vežėjų darbuotojus;

KETINDAMOS remtis galiojančiais oro susisiekimo susitarimais, kad būtų laipsniškai sudarytos sąlygos patekti į rinkas ir užtikrinta, kad abiejų Šalių vartotojai, oro vežėjai, darbuotojai ir bendruomenės gautų kuo daugiau naudos;

PRITARDAMOS, kad bendrosios aviacijos erdvės taisykles tikslinga grįsti susijusiais Europos Sąjungoje galiojančiais teisės aktais, nurodytais šio susitarimo I priede, nepažeidžiant Europos Sąjungos sutarties bei Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (ES sutartys) ir Ukrainos Konstitucijos;

ATSIŽVELGDAMOS į Ukrainos ketinimą į savo aviacijos srities teisės aktus įtraukti atitinkamus Europos Sąjungos reikalavimus ir standartus ir, be kita ko, atsižvelgti į būsimus ES teisės aktų pakeitimus;

NORĖDAMOS užtikrinti didžiausią tarptautinio oro susisiekimo saugą ir saugumą ir dar kartą patvirtindamos, kad yra labai susirūpinusios dėl orlaivių saugumo pažeidimo ar grasinimų jį pažeisti, dėl kurių kyla pavojus asmenų ar turto saugai, pakenkiama orlaivio eksploatavimo veiklai ir pakertamas keliautojų pasitikėjimas civilinės aviacijos sauga;

PRIPAŽINDAMOS, kad, laikydamosi visų bendrosios aviacijos erdvės taisyklių, Šalys gali naudotis visais jos teikiamais privalumais, įskaitant

galimybę patekti į rinkas ir abiejų Šalių vartotojams ir pramonės sektoriams užtikrinti kuo daugiau naudos;

PRIPAŽINDAMOS, kad nenustačius pereinamojo laikotarpio priemonių neįmanoma sukurti bendrosios aviacijos erdvės ir taikyti jos taisyklių;

PRIPAŽINDAMOS, kad šiuo atžvilgiu svarbu teikti tinkamą pagalbą;

PABRĖŽDAMOS, kad oro vežėjams turėtų būti sudarytos skaidrios ir nediskriminacinės sąlygos naudotis oro transporto infrastruktūra (ypač jei ši infrastruktūra yra nepakankama), įskaitant patekimą į oro uostus, bet tuo neapsiribojant;

NORĖDAMOS oro vežėjams sudaryti vienodas veiklos sąlygas, kad jie turėtų tinkamas ir lygias galimybes teikti sutartas susisiekimo paslaugas;

PRIPAŽINDAMOS, kad valstybės subsidijos gali daryti neigiamą poveikį oro vežėjų konkurencijai ir kelti pavojų esminiams šio susitarimo tikslams;

PATVIRTINDAMOS aplinkos apsaugos svarbą formuojant ir įgyvendinant tarptautinę aviacijos politiką ir pripažindamos suverenių valstybių teises šioje srityje imtis tinkamų veiksmų;

ATSIŽVELGDAMOS į vartotojų apsaugos, įskaitant apsaugą pagal 1999 m. gegužės 28 d. Monrealyje sudarytą Konvenciją dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo, svarbą;

PRITARDAMOS vykstančiam Šalių dialogui, kuriuo siekiama stiprinti ryšius kitose srityse ir, visų pirma, sudaryti palankesnes sąlygas žmonių judėjimui,

SUSITARĖ:

# I ANTRAŠTINĖ DALIS

# BENDROSIOS NUOSTATOS

## 1 STRAIPSNIS

## TIKSLAI IR TAIKYMO SRITIS

Šio susitarimo tikslas – laipsniškai sukurti Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Ukrainos bendrąją aviacijos erdvę, visų pirma grindžiamą vienodomis taisyklėmis, taikomose saugos, saugumo, oro eismo valdymo, aplinkos, vartotojų apsaugos, kompiuterinių rezervavimo sistemų srityse ir socialiniams aspektams. Todėl šiame susitarime nustatomos Šalims jame išdėstytomis sąlygomis taikomos taisyklės, techniniai reikalavimai, administracinės procedūros, pagrindiniai veiklos standartai ir įgyvendinimo taisyklės.

Ši bendroji aviacijos erdvė grindžiama laisvo patekimo į oro susisiekimo paslaugų rinką ir vienodų konkurencijos sąlygų principais.

## 2 STRAIPSNIS
## APIBRĖŽTYS

Jeigu nenustatyta kitaip, šiame susitarime vartojami terminai žymi tokias sąvokas:

1. sutartos susisiekimo paslaugos ir nustatytieji maršrutai – tarptautinis oro susisiekimas pagal šio susitarimo 16 straipsnį (Teisių suteikimas) ir II priedą;

2. susitarimas – šis susitarimas, jo priedai ir visi pakeitimai;

3. oro susisiekimas – už atlygį ar nuomos pagrindu atskirai arba kartu teikiamos viešosios keleivių, bagažo, krovinių ir pašto siuntų vežimo orlaiviu paslaugos, kurios, siekiant išvengti dviprasmiškumo, apima reguliariąsias ir nereguliariąsias (užsakomąsias) paslaugas ir visas krovinių vežimo paslaugas;

4. oro vežėjas – bendrovė arba įmonė, turinti galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti arba ją atitinkantį dokumentą;

5. kompetentingos institucijos – valstybinės įstaigos arba viešosios organizacijos, atsakingos už administracinių funkcijų, nustatytų pagal šį susitarimą, vykdymą;

6. bendrovės arba įmonės – pagal civilinę ar komercinę teisę įsteigti subjektai, įskaitant kooperatyvus ir kitus pagal viešąją ar privatinę teisę veikiančius juridinius asmenis, išskyrus nesiekiančiuosius pelno;

7. Konvencija – 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje pateikta pasirašyti Tarptautinės civilinės aviacijos konvencija ir

   a) visi pagal Konvencijos 94 straipsnio a punktą įsigalioję pakeitimai, kuriuos ratifikavo Ukraina ir ES valstybė narė ar ES valstybės narės,

   ir

   b) visi pagal Konvencijos 90 straipsnį priimti jos priedai ar pakeitimai, jei tokie priedai ar pakeitimai bet kuriuo konkrečiu metu taikomi Ukrainai ir ES valstybei narei ar ES valstybėms narėms, atsižvelgiant į svarstomą klausimą;

8. Susitarimas dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės – Europos bendrijos bei jos valstybių narių, Albanijos Respublikos, Bosnijos ir Hercegovinos, buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, Islandijos Respublikos, Juodkalnijos Respublikos, Kroatijos Respublikos, Norvegijos Karalystės, Serbijos Respublikos ir Jungtinių Tautų laikinosios administracijos misijos Kosove[1] daugiašalis susitarimas dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės sukūrimo;

9. EASA – Europos aviacijos saugos agentūra, įsteigta pagal 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantį Europos aviacijos saugos agentūrą, panaikinantį Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB;

10. veiksminga kontrolė – santykiai, grindžiami teisėmis, sutartimis ar bet kokiomis kitomis priemonėmis, kurios kiekviena atskirai arba visos kartu, atsižvelgiant į faktines ar teisines aplinkybes, suteikia galimybę tiesiogiai arba netiesiogiai daryti lemiamą įtaką įmonei, ir visų pirma grindžiami:

    a) teise naudotis visu įmonės turtu arba jo dalimi;

    b) teisėmis arba sutartimis, kuriomis suteikiama galimybė daryti lemiamą įtaką formuojant įmonės padalinius, jiems balsuojant arba priimant sprendimus arba kitaip suteikiama galimybė daryti lemiamą įtaką įmonės veiklai;

11. veiksminga atitikties teisės aktams kontrolė – oro vežėjui licenciją oro susisiekimui vykdyti arba leidimą išdavusios Šalies kompetentingos licencijas išduodančios institucijos pagal susijusius nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus vykdoma nuolatinė kontrolė, per kurią tikrinama, ar oro vežėjas laikosi teikiamoms tarptautinio oro susisiekimo paslaugoms taikomų kriterijų, kuriais remiantis išduota licencija oro susisiekimui vykdyti ar leidimas, o saugos ir saugumo srityse – kompetentingos institucijos vykdoma tinkama priežiūra laikantis bent Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos standartų;

12. ES sutartys – Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo;

13. ES valstybė narė – Europos Sąjungos valstybė narė;

---

[1] Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

14. tinkamumas – oro vežėjas tinkamumas teikti tarptautinio oro susisiekimo paslaugas, kuris nustatomas atsižvelgiant į tai, ar oro vežėjas yra pakankamai finansiškai pajėgus, turi tinkamą valdymo kompetenciją ir ketina laikytis tokių paslaugų teikimą reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų ir reikalavimų;

15. teisė naudotis penktąja laisve – vienos valstybės (valstybės teisės įgijėjos) oro vežėjams kitos valstybės (valstybės teisės teikėjos) suteikta teisė arba privilegija teikti tarptautinio oro susisiekimo paslaugas tarp valstybės teisės teikėjos teritorijos ir trečiosios valstybės teritorijos su sąlyga, kad tokios paslaugos būtų pradedamos arba baigiamos teikti valstybės teisės įgijėjos teritorijoje;

16. visa savikaina – teikiamų oro susisiekimo paslaugų savikaina kartu su nuosaikiu administracinių išlaidų mokesčiu ir, jei tinkama, visais taikomais mokesčiais, kuriais siekiama padengti su aplinka susijusias išlaidas ir kurie taikomi nepaisant nacionalinės priklausomybės;

17. ICAO – pagal Konvenciją įsteigta Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija;

18. tarptautinis oro susisiekimas – oro susisiekimas, vykdomas tarp punktų, esančių bent dviejose valstybėse;

19. vežimo įvairiarūšiu transportu paslaugos – už atlygį ar nuomos pagrindu atskirai arba kartu teikiamos viešosios keleivių, bagažo, krovinių ir pašto siuntų vežimo orlaiviu ir vienos ar kelių rūšių antžeminio transporto priemonėmis paslaugos;

20. priemonė – bet kokia Šalies taikoma priemonė: įstatymas, kitas teisės aktas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas ar kita;

21. pilietis –

    a) asmuo, turintis Ukrainos pilietybę (Ukrainos atveju), arba asmuo, turintis vienos iš ES valstybių narių pilietybę (Europos Sąjungos ir jos valstybių narių atveju), arba

    b) juridinis subjektas, i) kurį tiesiogiai arba turėdami kontrolinį akcijų paketą valdo ir visada veiksmingai kontroliuoja Ukrainos pilietybę turintys asmenys arba Ukrainai priklausantys subjektai (Ukrainos atveju) arba vienos iš ES valstybių narių ar vienos iš V priede nurodytų kitų valstybių pilietybę turintys asmenys arba vienai iš ES valstybių narių ar vienai iš V priede nurodytų kitų valstybių priklausantys subjektai (Europos Sąjungos ir jos valstybių narių atveju) ir ii) kurio pagrindinė verslo vieta (Ukrainos atveju) yra

Ukrainoje arba (Europos Sąjungos ir jos valstybių narių atveju) – vienoje iš valstybių narių;

22. nacionalinė (oro vežėjo) priklausomybė – priklausomybė, nustatoma įvertinus, ar oro vežėjas atitinka reikalavimus, susijusius su tokiais dalykais kaip jo nuosavybės teisė, veiksminga kontrolė ir pagrindinė verslo vieta;

23. licencija oro susisiekimui vykdyti –

a) Europos Sąjungos ir jos valstybių narių atveju – kompetentingos licencijas išduodančios institucijos bendrovei ar įmonei suteiktas leidimas pagal susijusius ES teisės aktus teikti oro susisiekimo paslaugas, o

b) Ukrainos atveju – pagal susijusius Ukrainos teisės aktus išduota licencija oro transportu vežti keleivius ir (arba) krovinius;

24. kaina –

a) oro susisiekimo paslaugų kainos – kainos, mokėtinos oro vežėjams, jų atstovams ar kitiems bilietų pardavėjams už keleivių ir bagažo vežimą oro transportu, ir šių kainų taikymo sąlygos, įskaitant agentūrai pasiūlytą atlygį ir sąlygas, taip pat kitas papildomas paslaugas, ir

b) oro susisiekimo tarifai – už pašto siuntų ir krovinių vežimą mokėtini tarifai ir tų kainų taikymo sąlygos, įskaitant agentūrai pasiūlytą atlygį ir sąlygas, taip pat kitas papildomas paslaugas.

Jei tinka, ši sąvoka taikoma ir su tarptautiniu oro susisiekimu susijusiam antžeminiam susisiekimui ir tų kainų taikymo sąlygoms;

25. partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas – 1994 m. birželio 14 d. Liuksemburge sudarytas Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas bei visos jį keičiančios priemonės;

26. pagrindinė verslo vieta – oro vežėjo pagrindinė buveinė arba registruotoji buveinė, kurioje atliekamos pagrindinės šio oro vežėjo finansinės funkcijos ir veiklos kontrolė, įskaitant nuolatinio tinkamumo skraidyti užtikrinimą;

27. su viešąja paslauga susijęs įsipareigojimas – oro vežėjams nustatomas įpareigojimas užtikrinti, kad nustatytu maršrutu būtų teikiamos būtinosios reguliariojo oro susisiekimo paslaugos, atitinkančios nustatytus tęstinumo, reguliarumo, kainodaros ir minimalaus keleivių

vietų skaičiaus standartus, kurių oro vežėjai nesilaikytų, jei paisytų vien savo komercinių interesų. Su viešosiomis paslaugomis susijusius įsipareigojimus vykdantiems oro vežėjams suinteresuotoji Šalis gali skirti atlygį;

28. SESAR – Bendro Europos dangaus iniciatyvos oro eismo valdymo mokslinių tyrimų technologijų srityje programa, kurios tikslas iki 2020 m. ES sukurti itin efektyvią oro eismo kontrolės infrastruktūrą, kuri padėtų užtikrinti saugią ir aplinką tausojančią oro susisiekimo plėtrą;

29. subsidija – viešosios institucijos, regioninės ar kitos viešosios organizacijos finansinė parama, kai:

a) valdžios institucija, regioninė viešoji įstaiga ar kita viešoji organizacija bendrovei tiesiogiai skiria lėšų, pavyzdžiui, dotacijų, paskolų ar lėšų akciniam kapitalui padidinti, gali tiesiogiai skirti bendrovei lėšų arba prisiima bendrovės prievoles suteikdama paskolų garantijų, kapitalo injekcijų, nuosavybės teisių, apsaugą nuo bankroto arba draudimą;

b) valdžios institucijai, regioninei įstaigai ar kitai viešajai organizacijai mokėtini mokesčiai nurašomi, nesurenkami arba nepagrįstai sumažinami;

c) valdžios institucija, regioninė įstaiga ar kita viešoji organizacija tiekia ne bendrosios infrastruktūros prekes ar teikia ne bendrosios infrastruktūros paslaugas arba perka tokias prekes ar paslaugas, arba

d) valdžios institucija, regioninė įstaiga ar kita viešoji organizacija skiria lėšų finansavimo mechanizmui arba patiki ar nurodo privačiajai įstaigai vykdyti vieną ar kelias a, b ir c punktuose nurodytas funkcijas, kurias paprastai atlieka valdžios institucija ir kurių vykdymas iš esmės nesiskiria nuo valdžios institucijų įprastos praktikos,

ir kai taip suteikiama privilegijų;

30. Šalys – Europos Sąjunga ar jos valstybės narės arba Europos Sąjunga ir jos valstybės narės pagal atitinkamus jų įgaliojimus ir Ukraina;

31. teritorija – Ukrainoje tai – sausumos plotai ir gretimi teritoriniai vandenys, kuriems galioja Ukrainos suverenitetas, o Europos Sąjungoje tai – sausumos plotai (žemyninė teritorija ir salos), vidaus vandenys ir teritorinė jūra, kuriuose taikoma Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo tose Sutartyse ir jas keičiančiuose

dokumentuose nustatytomis sąlygomis. Laikoma, kad šio susitarimo taikymas Gibraltaro oro uostui neturi įtakos Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Karalystės atitinkamoms teisinėms pozicijoms jų ginče dėl suverenių teisių į teritoriją, kurioje yra tas oro uostas. Šio susitarimo taikymas priklauso nuo Sąjungos teisės aktų taikymo Gibraltaro oro uostui. Ukraina informuojama apie šio susitarimo taikymo sritį;

32. Tranzito susitarimas – 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje sudarytas Susitarimas dėl tarptautinių oro susisiekimo tranzito paslaugų; ir

33. naudotojo rinkliava – oro vežėjams kompetentingos institucijos nustatyta arba leidžiama nustatyti rinkliava už oro navigacijos (įskaitant skrydžio virš valstybės teritorijos atvejį), oro eismo kontrolės, oro uostų ir aviacijos saugumo įrangos naudojimą įgulai, keleiviams ir jų orlaiviams aptarnauti, taip pat kroviniams bei pašto siuntoms tvarkyti ir už su tuo susijusias paslaugas.

## 3 STRAIPSNIS

## SUSITARIMO ĮGYVENDINIMAS

1. Šalys imasi visų tinkamų bendro pobūdžio ar specialių priemonių, kad būtų vykdomi pagal šį susitarimą nustatyti įpareigojimai, ir nesiima jokių priemonių, kurios galėtų trukdyti siekti šio susitarimo tikslų.

2. Įgyvendinant minėtas priemones nepažeidžiamos Šalių teisės ir pareigos, susijusios su jų dalyvavimu tarptautinėse organizacijose ir (arba) vykdant tarptautinius susitarimus, visų pirma Konvenciją ir Tranzito susitarimą.

3. Taikydamos šio straipsnio 1 dalyje nustatytus principus Šalys:

   a) įgyvendindamos šį susitarimą, panaikina visas vienašales administracines, technines ar kitas priemones, kurios galėtų netiesiogiai varžyti pagal šį susitarimą teikiamas oro susisiekimo paslaugas ir joms turėti diskriminacinį poveikį, ir

   b) įgyvendindamos šį susitarimą, vengia taikyti administracines, technines ar teisines priemones, kuriomis galėtų būti diskriminuojami paslaugas pagal šį susitarimą teikiantys kitos Šalies piliečiai, bendrovės ar įmonės.

## 4 STRAIPSNIS

## NEDISKRIMINAVIMAS

Taikant šį susitarimą ir nedarant poveikio jokiai konkrečiai jo nuostatai, diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės draudžiama.

# II ANTRAŠTINĖ DALIS

# BENDRADARBIAVIMAS REGULIAVIMO SRITYJE

## 5 STRAIPSNIS

## BENDRADARBIAVIMO REGULIAVIMO SRITYJE BENDRIEJI PRINCIPAI

1. Šalys, visomis įmanomomis priemonėmis siekdamos užtikrinti, kad į Ukrainos teisės aktus laipsniškai būtų įtraukti šio susitarimo I priede nurodyti Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimai bei standartai ir kad Ukraina šias nuostatas įgyvendintų, bendradarbiauja:

   a) periodiškai konsultuodamosi šio susitarimo 29 straipsnyje (Jungtinis komitetas) nurodytame Jungtiniame komitete dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų ES teisės aktų, susijusių su aviacijos sauga ir saugumu, oro eismo valdymu, aplinkos apsauga, patekimu į rinką ir papildomais klausimais, socialiniais klausimais, vartotojų apsauga ir kitomis sritimis, kurioms taikomas Susitarimas, interpretavimo;

   b) teikdamos tinkamą pagalbą konkrečiose Šalių nustatytose srityse;

   c) pagal šio susitarimo 15 straipsnį (Nauji teisės aktai) konsultuodamosi dėl naujų teisės aktų ir apie juos keisdamosi informacija.

2. Ukraina, laikydamasi šio susitarimo 33 straipsnyje (Pereinamojo laikotarpio priemonės) ir susijusiame III priede nurodytų pereinamojo laikotarpio priemonių, priima priemones, kurios būtinos norint į jos teisinę sistemą įtraukti ir įgyvendinti šio susitarimo I priede išvardytų Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir standartus.

3. Šalys Jungtiniame komitete, nurodytame šio susitarimo 29 straipsnyje (Jungtinis komitetas), nedelsdamos praneša viena kitai apie savo atitinkamas valdžios institucijas, atsakingas už saugos priežiūrą, tinkamumą skraidyti, licencijų oro vežėjams išdavimą, oro uostų klausimus, aviacijos saugumą, oro eismo valdymą, avarijų ir incidentų tyrimą ir už oro navigacijos bei oro uostų mokesčių nustatymą.

## 6 STRAIPSNIS

## ĮSTATYMŲ IR KITŲ TEISĖS AKTŲ LAIKYMASIS

1. Kai vienos Šalies oro vežėjo orlaivis įskrenda į kitos Šalies teritoriją, joje būna ar iš jos išskrenda, pirmosios Šalies oro vežėjas laikosi įstatymų ir kitų teisės aktų, kurie toje teritorijoje taikomi orlaivio, naudojamo oro

susisiekimo paslaugoms teikti, įskridimui į tą teritoriją ar išskridimui iš jos arba orlaivio naudojimui ir navigacijai.

2. Kai vienos Šalies oro vežėjo orlaivis įskrenda į kitos Šalies teritoriją, joje būna ar iš jos išskrenda, pirmosios Šalies oro vežėjo keleiviams, įgulai ar jo vardu veikiantiems asmenims arba kroviniams galioja įstatymai ir kiti teisės aktai, kurie toje teritorijoje taikomi keleivių ir įgulos atvykimui ar krovinių įvežimui orlaiviu į jos teritoriją arba jų išvykimui ar išvežimui iš jos (įskaitant įvažiavimui, patikrinimui, imigracijai, pasams, muitinei ir karantinui taikomus teisės aktus, o kai vežamos pašto siuntos – pašto teisės aktus).

## 7 STRAIPSNIS

## AVIACIJOS SAUGA

1. Šalys, atsižvelgdamos į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, toliau nustatytomis sąlygomis laikosi savo atitinkamų teisės aktų, susijusių su šio susitarimo I priedo C dalyje nurodytais aviacijos saugos srities reikalavimais ir standartais.

2. Ukraina toliau valstybiniu lygmeniu vykdydama Konvencijoje numatytas projektuotojo, gamintojo, registruotojo ir veiklos vykdytojo funkcijas ir užduotis ir laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pareinamojo laikotarpio nuostatų, į savo teisės aktus įtraukia ir veiksmingai įgyvendina šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad Ukraina veiksmingai įgyvendintų savo teisės aktus, priimtus siekiant į jos teisę įtraukti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus. Todėl, kaip numatyta šio susitarimo VI priede, Ukraina nuo šio susitarimo įsigaliojimo datos stebėtojo teisėmis dalyvauja EASA darbe.

4. Siekdamos pagal šio susitarimo 16 straipsnio (Teisių suteikimas) 1 dalies a, b, c ir d punktus užtikrinti sutartų susisiekimo paslaugų teikimą, Šalys pripažįsta galiojančiais kitos Šalies išduotus ar patvirtintus ir dar galiojančius orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimus, kvalifikacijos pažymėjimus ir licencijas, jeigu tokiems pažymėjimams ar licencijoms keliami reikalavimai prilygsta bent minimaliems standartams, kurie gali būti nustatyti pagal Konvenciją.

5. ES valstybės narės sprendimą dėl Ukrainos išduotų pažymėjimų, nurodytų šio susitarimo IV priedo I skirsnyje, pripažinimo priima pagal šio susitarimo III straipsnio nuostatas.

6. Šalys bendradarbiauja siekdamos suvienodinti sertifikavimo sistemas pradinio ir nuolatinio tinkamumo skraidyti srityse.

7. Šalys užtikrina, kad vienos Šalies kompetentingos institucijos atliktų tos Šalies teritorijoje esančiuose oro uostuose, į kuriuos vykdomi tarptautiniai skrydžiai, nutūpusių kitoje Šalyje užregistruotų orlaivių, kurie, kaip įtariama, nesilaiko pagal Konvenciją nustatytų tarptautinių aviacijos saugos standartų, patikrinimą perone ir patikrintų tų orlaivių vidų ir išorę, taip pat orlaivių ir jų įgulos dokumentų galiojimą ir tikrąją orlaivių ir jų įrangos būklę.

8. Šalys tinkamomis priemonėmis keičiasi informacija, įskaitant duomenis, nustatytus pagal šio straipsnio 7 dalį vykdant patikrinimus perone.

9. Vienos Šalies kompetentingos institucijos gali bet kada paprašyti konsultacijų su kitos Šalies kompetentingomis institucijomis saugos standartams, kurių laikosi kita Šalis (įskaitant standartus srityse, kurioms netaikomi šio susitarimo I priede nurodyti teisės aktai), arba per patikrinimus perone nustatytiems duomenims aptarti. Tokios konsultacijos įvyksta per trisdešimt (30) dienų nuo prašymo pateikimo.

10. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma apribojančia Šalies įgaliojimų imtis visų tinkamų ir skubių priemonių, jei ji nustato, kad orlaivis, produktas ar veikla:

a) gali neatitikti pagal Konvenciją nustatytų būtinųjų standartų arba šio susitarimo I priedo C dalyje nurodytų reikalavimų ir standartų, atsižvelgiant į tai, kurie iš jų taikomi;

b) atlikus šio straipsnio 7 dalyje nurodytą patikrinimą gali suteikti rimtą pagrindą manyti, kad orlaivis arba juo vykdomi skrydžiai neatitinka pagal Konvenciją nustatytų būtinųjų standartų arba šio susitarimo I priedo C dalyje nurodytų reikalavimų ir standartų, atsižvelgiant į tai, kurie iš jų taikomi; arba

c) gali suteikti rimtą pagrindą manyti, kad pagal Konvenciją nustatytų būtinųjų standartų arba šio susitarimo I priedo C dalyje nurodytų reikalavimų ir standartų (atsižvelgiant į tai, kurie iš jų taikomi) laikomasi ir jie administruojami neveiksmingai.

11. Jeigu Šalis imasi veiksmų pagal šio straipsnio 10 dalį, apie tai ji nedelsdama praneša kitos Šalies kompetentingoms institucijoms ir nurodo tokių veiksmų priežastis.

12. Jeigu priemonės, kurių imtasi taikant šio straipsnio 10 dalį, ir toliau taikomos, nors tam nebėra pagrindo, bet kuri Šalis gali šiuo klausimu kreiptis į Jungtinį komitetą.

13. Suinteresuotoji Šalis nedelsdama kitoms Šalims praneša apie visus nacionalinės teisės pakeitimus, susijusius su Ukrainos arba ES valstybių narių kompetentingų institucijų statusu.

## 8 STRAIPSNIS

## AVIACIJOS SAUGUMAS

1. Ukraina, laikydamasi šio susitarimo II priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų, į savo teisės aktus įtraukia ir veiksmingai įgyvendina ECAC (angl. *European Civil Aviation Conference* – Europos civilinės aviacijos konferencijos) dokumento Nr. 30 II dalies nuostatas. Vykdydami šio susitarimo 33 straipsnio (Pareinamojo laikotarpio priemonės) 2 dalyje numatytus vertinimus, Europos Komisijos inspektoriai gali pagal abiejų Šalių sutartą mechanizmą stebėtojų teisėmis dalyvauti Ukrainos teritorijoje esančiuose oro uostuose Ukrainos kompetentingų institucijų vykdomuose patikrinimuose. Šiuo susitarimu nepažeidžiamos Ukrainos ir ES valstybių narių teisės ir pareigos, nustatytos pagal Konvencijos 17 priedo nuostatas.

2. Kadangi civilinių orlaivių, jų keleivių ir įgulos saugos užtikrinimas yra esminė išankstinė tarptautinio oro susisiekimo paslaugų teikimo sąlyga, Šalys dar kartą patvirtina tarpusavio įsipareigojimus apsaugoti civilinę aviaciją nuo neteisėtų veiksmų, ypač įsipareigojimus pagal Konvenciją, 1963 m. rugsėjo 14 d. Tokijuje pasirašytą Konvenciją dėl nusikaltimų ir tam tikrų kitų veiksmų, padarytų orlaiviuose, 1970 m. gruodžio 16 d. Hagoje pasirašytą Konvenciją dėl kovos su neteisėtu orlaivio pagrobimu, 1971 m. rugsėjo 23 d. Monrealyje pasirašytą Konvenciją dėl kovos su smurtu prieš civilinės aviacijos saugumą, 1988 m. vasario 24 d. Monrealyje pasirašytą Protokolą dėl kovos su smurtu tarptautinę civilinę aviaciją aptarnaujančiuose oro uostuose ir 1991 m. kovo 1 d. Monrealyje pasirašytą Konvenciją dėl plastikinių sprogstamųjų medžiagų žymėjimo aptikimo tikslais, jeigu abi Šalys yra pasirašiusios šias konvencijas, taip pat įsipareigojimus pagal visas kitas abiejų Šalių pasirašytas konvencijas ir protokolus, susijusius su civilinės aviacijos saugumu.

3. Šalys, gavusios prašymą, viena kitai teikia būtiną pagalbą siekdamos užkirsti kelią civilinio orlaivio užgrobimui ir kitiems neteisėtiems veiksmams, keliantiems pavojų orlaivio, jo keleivių ir įgulos, oro uostų ir oro navigacijos priemonių saugai, taip pat pašalinti bet kokią kitą grėsmę civilinės aviacijos saugumui.

4. Palaikydamos tarpusavio ryšius, Šalys laikosi aviacijos saugumo standartų ir, jeigu taiko, ICAO nustatytos ir Konvencijos prieduose nurodytos rekomenduojamos tvarkos tokiu mastu, kokiu tokios saugumo nuostatos Šalims taikomos. Abi Šalys reikalauja, kad šių aviacijos saugumo nuostatų laikytųsi į jų registrus įtrauktų orlaivių naudotojai, orlaivių naudotojai, kurių pagrindinė veiklos vieta arba nuolatinė buveinė yra jų teritorijoje, ir jų teritorijoje esančių oro uostų naudotojai.

5. Šalys užtikrina, kad jų teritorijose civilinei aviacijai apsaugoti nuo neteisėtų veiksmų būtų imamasi veiksmingų priemonių, kurios apimtų keleivių, rankinio bagažo ir bagažo skyriuje vežamo bagažo patikras, krovinių ir pašto siuntų saugumo patikras prieš keleivių įlaipinimą ar bagažo pakrovimą į orlaivį, taip pat orlaivių ir oro uostų atsargų saugumo patikras, patekimo kontrolę ir asmenų, kitų nei keleiviai, patekimo į riboto patekimo zonas kontrolę ir patikras, bet tuo neapsiribojant. Tos priemonės prireikus pritaikomos, siekiant atsižvelgti į civilinės aviacijos pažeidžiamumą ir jai kylančią grėsmę. Šalys sutinka, kad kita Šalis jų oro vežėjų gali reikalauti laikytis šio straipsnio 4 dalyje nurodytų aviacijos saugumo nuostatų, taikomų įskrendant į kitos Šalies teritoriją, iš jos išskrendant ar joje būnant.

6. Be to, Šalys patenkina kitos Šalies prašymą kilus konkrečiai grėsmei imtis pagrįstų specialių saugumo priemonių. Šalys iš anksto praneša kitai Šaliai apie visas specialias saugumo priemones, kurių jos ketina imtis ir kurios gali turėti didelį finansinį ar su skrydžiais susijusį poveikį pagal šį susitarimą teikiamoms oro susisiekimo paslaugoms, nebent ekstremalioje situacijoje tai iš tikrųjų neįmanoma. Kaip numatyta šio susitarimo 29 straipsnyje (Jungtinis komitetas), Šalys gali prašyti surengti Jungtinio komiteto posėdį tokioms saugumo priemonėms aptarti.

7. Kai užgrobiamas civilinis orlaivis ar grasinama jį užgrobti arba vykdomi kiti neteisėti veiksmai, dėl kurių kyla pavojus orlaivių, jų keleivių ir įgulos, oro uostų ar oro navigacijos priemonių saugai, Šalys padeda viena kitai ir sudaro geresnes sąlygas palaikyti ryšius ir taikyti kitas reikiamas priemones, kuriomis siekiama tokį incidentą ar grasinimą greitai ir saugiai nutraukti.

8. Šalys imasi visų įmanomų priemonių, kad jų teritorijoje ant žemės esantis užgrobtas orlaivis arba orlaivis, kuriame vykdomi kiti neteisėti veiksmai, nepakiltų, nebent tai būtų būtina siekiant svarbiausio tikslo – išsaugoti žmonių gyvybę. Jei įmanoma, tokių priemonių imamasi pasikonsultavus tarpusavyje.

9. Jei viena Šalis turi pagrįstų priežasčių manyti, kad kita Šalis nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų aviacijos saugumo nuostatų, ta Šalis prašo nedelsiant surengti konsultacijas su kita Šalimi.

10. Nedarant poveikio šio susitarimo 19 straipsniui (Atsisakymas išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti ar techninį leidimą, leidimų atšaukimas, galiojimo sustabdymas arba apribojimas), jeigu per penkiolika (15) dienų nuo tokio prašymo pateikimo dienos priimtino susitarimo nepasiekiama, atsiranda pagrindas vienam ar keliems kitos Šalies oro vežėjams neišduoti leidimo oro susisiekimui vykdyti, jį atšaukti, apriboti ar nustatyti tam tikras sąlygas.

11. Jei tai būtina kilus tiesioginei ir ypatingai grėsmei, Šalis gali imtis laikinų priemonių nelaukdama penkiolikos (15) dienų laikotarpio pabaigos.

12. Visų priemonių, kurių imtasi pagal šio straipsnio 10 arba 11 dalį, taikymas nutraukiamas, kai kita Šalis ima laikytis visų šio straipsnio nuostatų.

## 9 STRAIPSNIS

## ORO EISMO VALDYMAS

1. Atsižvelgdamos į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, Šalys toliau nustatytomis sąlygomis laikosi savo atitinkamų teisės aktų, susijusių su šio susitarimo I priedo B dalyje nurodytais oro eismo valdymo srities reikalavimais ir standartais.

2. Ukraina, laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų, į savo teisės aktus įtraukia ir veiksmingai įgyvendina šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

3. Šalys bendradarbiauja oro eismo valdymo srityje, siekdamos užtikrinti, kad Ukraina veiksmingai įgyvendintų savo teisės aktus, priimtus siekiant į jos teisę įtraukti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus, taip pat siekdamos, kad Ukrainoje būtų pradėtos taikyti Bendro Europos dangaus teisės aktų nuostatos ir taip būtų sugriežtinti dabartiniai saugos standartai, Europoje padidėtų bendro oro eismo veiksmingumas, būtų optimizuotas oro eismo kontrolės pajėgumas, sumažėtų vėlavimų ir padidėtų aplinkosauginis veiksmingumas.

4. Todėl nuo šio susitarimo įsigaliojimo dienos Ukraina stebėtojo teisėmis dalyvauja Bendro Europos dangaus komitete, o pagal susijusius teisės aktus vykdant atitinkamą su programos SESAR įgyvendinimu susijusį koordinavimą, į veiklą vadovaujantis nediskriminavimo principu įtraukiami Ukrainos kompetentingi subjektai ir (arba) valdžios institucijos.

5. Jungtinis komitetas atsako už bendradarbiavimo oro eismo valdymo srityje stebėjimą ir gerinimą.

6. Siekdama palengvinti Bendro Europos dangaus teisės aktų taikymą:

   a) Ukraina imasi reikiamų priemonių, kad savo oro eismo valdymo institucines struktūras priderintų prie Bendro Europos dangaus, ir

   b) Europos Sąjunga sudaro palankesnes sąlygas Ukrainai dalyvauti su Bendro Europos dangaus iniciatyva susijusioje oro navigacijos paslaugų, oro erdvės naudojimo ir sąveikumo sričių operatyvinėje veikloje.

7. Šiuo susitarimu nepažeidžiamos pagal Konvenciją ir galiojančius, ICAO Tarybos patvirtintus regioninius oro navigacijos susitarimus Ukrainai nustatytos teisės ir pareigos. Įsigaliojus šiam susitarimui, su jo nuostatomis turėtų derėti visi vėlesni regioniniai susitarimai.

8. Siekdama išlaikyti aukštą saugos lygį, kuo labiau padidinti oro erdvės pajėgumą ir oro eismo valdymo veiksmingumą ir laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų, Ukraina oro erdvę, už kurią yra atsakinga, tvarko laikydamasi ES reikalavimų, susijusių su funkcinių oro erdvės blokų sukūrimu, kaip nurodyta šio susitarimo I priedo B dalyje.

   Šalys bendradarbiaudamos siekia apsvarstyti galimą oro erdvės, už kurią Ukraina yra atsakinga, integravimą į funkcinį oro erdvės bloką, laikydamosi ES teisės aktų ir atsižvelgdamos į tokios integracijos naudą veiklai.

9. ES valstybės narės sprendimą dėl Ukrainos išduotų atitinkamų pažymėjimų, nurodytų šio susitarimo IV priedo 2 skirsnyje, pripažinimo priima pagal šio susitarimo III straipsnio nuostatas.

## 10 STRAIPSNIS

## APLINKA

1. Šalys pripažįsta aplinkos apsaugos svarbą formuojant ir įgyvendinant aviacijos politiką. Šalys pripažįsta, kad siekiant sumažinti civilinės aviacijos poveikį aplinkai būtina imtis veiksmingų pasaulio, regionų, valstybių ir (arba) vietos lygmens priemonių.

2. Atsižvelgdamos į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, Šalys toliau nustatytomis sąlygomis laikosi savo atitinkamų teisės aktų, susijusių su šio susitarimo I priedo D dalyje nurodytais aplinkos srities reikalavimais ir standartais.

3. Ukraina, laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų, į savo teisės aktus įtraukia ir veiksmingai įgyvendina šio straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

4. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad Ukraina veiksmingai įgyvendintų savo teisės aktus, priimtus siekiant į jos teisę įtraukti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus, ir, pripažindamos bendradarbiavimo svarbą, siekia daugiašalėse diskusijose atsižvelgti į aviacijos poveikį aplinkai ir užtikrinti, kad visos poveikio mažinimo priemonės visiškai atitiktų šio susitarimo tikslus.

5. Jokia šio susitarimo nuostata nelaikoma apribojančia Šalių kompetentingų institucijų įgaliojimų imtis visų tinkamų priemonių, kad būtų išvengta oro transporto poveikio aplinkai ar kad kitais būdais būtų

sprendžiami su šiuo poveikiu susiję klausimai, jei tokios priemonės taikomos neatsižvelgiant į nacionalinę priklausomybę ir neprieštarauja pagal tarptautinę teisę nustatytoms Šalių teisėms ir pareigoms.

## 11 STRAIPSNIS

## VARTOTOJŲ APSAUGA

1. Atsižvelgdamos į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, Šalys laikosi savo atitinkamų teisės aktų, susijusių su šio susitarimo I priedo F dalyje nurodytais vartotojų apsaugos srities reikalavimais ir standartais.

2. Ukraina, laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų, į savo teisės aktus įtraukia ir veiksmingai įgyvendina šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad Ukraina veiksmingai įgyvendintų savo teisės aktus, priimtus siekiant į jos teisę įtraukti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

4. Be to, Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti šiuo susitarimu grindžiamą vartotojų teisių apsaugą.

## 12 STRAIPSNIS

## BENDRADARBIAVIMAS PRAMONĖS SRITYJE

1. Šalys siekia stiprinti bendradarbiavimą pramonės srityje, visų pirma imdamosi šių priemonių:

   i) plėtodamos abiejų Šalių aviacijos sektoriuose veikiančių gamintojų verslo ryšius;

   ii) skatindamos vykdyti ir plėtodamos bendrus projektus, kuriais siekiama tvarios oro transporto sektoriaus, įskaitant jo infrastruktūrą, plėtros;

   iii) bendradarbiaudamos techniniais klausimais, susijusiais su ES standartų įgyvendinimu;

   iv) skatindamos sudaryti geresnes sąlygas aviacijos sektoriuje veikiantiems gamintojams bei projektuotojams; ir

   v) skatindamos investuoti srityse, kurioms taikomas šis susitarimas.

2. Šiuo susitarimu nepažeidžiami Ukrainoje galiojantys techniniai ir pramoniniai orlaivių ir jų sudedamųjų dalių gamybos standartai, kuriems netaikomas šio susitarimo I priedas.

3. Bendradarbiavimą pramonės srityje stebi ir palengvina Jungtinis komitetas.

## 13 STRAIPSNIS

## KOMPIUTERINĖS REZERVAVIMO SISTEMOS

1. Atsižvelgdamos į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, Šalys laikosi savo atitinkamų teisės aktų, susijusių su šio susitarimo I priedo G dalyje nurodytais kompiuterinių rezervavimo sistemų srities reikalavimais ir standartais. Šalys užtikrina, kad vienos Šalies kompiuterinės rezervavimo sistemos galėtų būti laisvai diegiamos kitos Šalies rinkoje.

2. Ukraina, laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų, į savo teisės aktus įtraukia ir veiksmingai įgyvendina šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad Ukraina įgyvendintų savo teisės aktus, priimtus siekiant į jos teisę įtraukti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

## 14 STRAIPSNIS

## SOCIALINIAI ASPEKTAI

1. Atsižvelgdamos į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas, Šalys laikosi savo atitinkamų teisės aktų, susijusių su šio susitarimo I priedo E dalyje nurodytais socialinės srities reikalavimais ir standartais.

2. Ukraina priima priemones, būtinas siekiant į jos teisės aktus įtraukti ir veiksmingai įgyvendinti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus, laikydamasi šio susitarimo III priede nustatytų pereinamojo laikotarpio nuostatų.

3. Šalys bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad Ukraina įgyvendintų savo teisės aktus, priimtus siekiant į jos teisę įtraukti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

## 15 STRAIPSNIS

## NAUJI TEISĖS AKTAI

1. Šiuo susitarimu nepažeidžiama Šalių teisė laikantis nediskriminavimo principo ir šio susitarimo straipsnio bei 4 straipsnio (Nediskriminavimas) nuostatų vienašališkai priimti naujus arba iš dalies keisti galiojančius oro

susisiekimo ar šio susitarimo I priede nurodytos susijusios srities teisės aktus.

2. Šalis, ketindama priimti naujus teisės aktus srityje, kuriai taikomas šis susitarimas, arba iš dalies pakeisti savo teisės aktus, apie tai informuoja kitą Šalį. Vienos iš Šalių prašymu Jungtinis komitetas per du mėnesius sušaukia posėdį, per kurį pasikeičiama nuomonėmis apie tokių naujų teisės aktų arba pakeitimų poveikį tinkamam šio susitarimo įgyvendinimui.

3. Jungtinis komitetas:

   (a) priima sprendimą persvarstyti šio susitarimo I priedą, kad, jei reikia, laikantis abipusiškumo principo, į jį būtų įtrauktas aptariamas naujas teisės aktas ar teisės akto pakeitimas, arba

   (b) priima sprendimą, kad aptariamas naujas teisės aktas arba pakeitimas laikomas atitinkančiu šį susitarimą, arba

   (c) siekdamas užtikrinti tinkamą šio susitarimo įgyvendinimą, rekomenduoja per pagrįstą laikotarpį priimti kitas priemones.

# III ANTRAŠTINĖ DALIS

# EKONOMINĖS NUOSTATOS

## 16 STRAIPSNIS

## TEISIŲ SUTEIKIMAS

1. Kiekviena Šalis pagal šio susitarimo II ir III priedus kitos Šalies oro vežėjams suteikia tokias teises teikti tarptautinio oro susisiekimo paslaugas:

   a) teisę netupiant perskristi virš jos teritorijos,

   b) teisę nusileisti jos teritorijoje ne tam, kad įlaipintų ar išlaipintų keleivius, pakrautų į orlaivį ar iš jo iškrautų bagažą, krovinius ir (arba) pašto siuntas (ne susisiekimo tikslais),

   c) teikiant sutartą susisiekimo paslaugą nustatytu maršrutu, teisę nusileisti jos teritorijoje, siekiant atskirai arba kartu į tarptautiniu reisu skrendantį orlaivį įlaipinti ir iš jo išlaipinti keleivius, pakrauti ir iškrauti krovinius ir (arba) pašto siuntas, ir

   d) kitas šiame susitarime nustatytas teises.

2. Jokia šio susitarimo nuostata Ukrainos oro vežėjams nesuteikiama teisė nė vienos ES valstybės narės teritorijoje į orlaivį įlaipinti keleivius ar

pakrauti bagažą, krovinius ir (arba) pašto siuntas, kurie vežami už atlygį į kitą punktą tos valstybės narės teritorijoje.

## 17 STRAIPSNIS

## LEIDIMAS ORO SUSISIEKIMUI VYKDYTI IR TECHNINIS LEIDIMAS

Vienos Šalies kompetentingos institucijos, gavusios kitos Šalies oro vežėjo paraišką išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti ar techninį leidimą, kuri turėtų būti teikiama laikantis paraiškoms išduoti atitinkamą leidimą nustatytos formos ir būdo, kuo greičiau atlieka procedūras ir išduoda atitinkamus leidimus, jei:

a) kai tai Ukrainos oro vežėjas –

- pagrindinė oro vežėjo verslo vieta yra Ukrainoje ir šis oro vežėjas turi pagal taikytiną Ukrainos teisę galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti ir
- Ukraina vykdo ir užtikrina veiksmingą oro vežėjo veiklos atitikties teisės aktams kontrolę ir yra aiškiai nurodyta atitinkama atsakinga kompetentinga institucija, ir
- jeigu šio susitarimo 20 straipsnyje (Investicijos į oro vežėjus) nenustatyta kitaip, oro vežėją tiesiogiai arba jo kontrolinį akcijų paketą valdo ir jį veiksmingai kontroliuoja Ukraina ir (arba) jos piliečiai;

b) kai tai Europos Sąjungos oro vežėjas –

- pagrindinė oro vežėjo verslo vieta yra vienos iš ES valstybių narių teritorijoje pagal ES sutartis, ir jis turi pagal taikytiną Europos Sąjungos teisę galiojančią licenciją oro susisiekimui vykdyti, ir
- veiksmingą oro vežėjo veiklos atitikties teisės aktams kontrolę vykdo ir užtikrina už oro vežėjo pažymėjimo išdavimą atsakinga valstybė narė ir yra aiškiai nurodyta atsakinga kompetentinga institucija, ir
- jeigu šio susitarimo 20 straipsnyje (Investicijos į oro vežėjus) nenustatyta kitaip, oro vežėją tiesiogiai arba jo kontrolinį akcijų paketą valdo ir jį veiksmingai kontroliuoja ES valstybės narės ir (arba) jų piliečiai arba kitos V priede išvardytos valstybės ir (arba) jų piliečiai;

c) oro vežėjas laikosi šio susitarimo 6 straipsnyje (Įstatymų ir kitų teisės aktų laikymasis) nurodytuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų sąlygų ir

d) laikomasi šio susitarimo 7 straipsnio (Aviacijos sauga) ir 8 straipsnio (Aviacijos saugumas) nuostatų ir jos taikomos.

## 18 STRAIPSNIS

## ABIPUSIS TEISĖS AKTAIS NUSTATYTO ORO VEŽĖJO FINANSINĖS BŪKLĖS IR NACIONALINĖS PRIKLAUSOMYBĖS PATVIRTINIMO PRIPAŽINIMAS

1. Vienos Šalies kompetentingos institucijos, gavusios kitos Šalies oro vežėjo paraišką išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti arba techninį leidimą, pripažįsta kitos Šalies kompetentingų institucijų suteiktą to oro vežėjo finansinės būklės ir (arba) nacionalinės priklausomybės patvirtinimą kaip savo pačios kompetentingų institucijų suteiktą patvirtinimą ir išsamiau šių klausimų nenagrinėja, išskyrus toliau pateiktus atvejus.

2. Jeigu po to, kai buvo gauta oro vežėjo paraiška išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti ar techninį leidimą arba kai toks leidimas oro susisiekimui vykdyti ar techninis leidimas buvo išduotas, paraišką gavusios Šalies kompetentingos institucijos turi konkrečią priežastį manyti, kad, nepaisant kitos Šalies kompetentingų institucijų suteikto patvirtinimo, šio susitarimo 17 straipsnyje (Leidimas oro susisiekimui vykdyti arba techninis leidimas) nustatytų atitinkamų leidimų oro susisiekimui vykdyti ar techninių leidimų išdavimo sąlygų nesilaikoma, jos turi nedelsdamos informuoti tas institucijas ir nurodyti pagrįstas susirūpinimo priežastis. Tuo atveju bet kuri Šalis gali prašyti surengti konsultacijas, kuriose gali dalyvauti susijusių kompetentingų institucijų atstovai, ir (arba) pateikti papildomos informacijos tuo klausimu, o tokie prašymai turi būti patenkinami kuo skubiau. Jei klausimo išspręsti nepavyksta, bet kuri Šalis gali šį klausimą perduoti nagrinėti pagal šio susitarimo 29 straipsnį (Jungtinis komitetas) įsteigtam Jungtiniam komitetui.

## 19 STRAIPSNIS

## ATSISAKYMAS IŠDUOTI LEIDIMĄ ORO SUSISIEKIMUI VYKDYTI AR TECHNINĮ LEIDIMĄ, LEIDIMŲ ATŠAUKIMAS, GALIOJIMO SUSTABDYMAS AR APRIBOJIMAS

1. Šalių kompetentingos institucijos gali atsisakyti išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti ar techninį leidimą, tokius leidimus atšaukti, sustabdyti jų galiojimą ar juos apriboti arba kitaip sustabdyti ar apriboti kitos Šalies oro vežėjo vykdomus skrydžius, jei:

a) kai tai Ukrainos oro vežėjas –

- pagrindinė oro vežėjo verslo vieta nėra Ukrainoje arba šis oro vežėjas neturi pagal taikytiną Ukrainos teisę galiojančios licencijos oro susisiekimui vykdyti, arba
- Ukraina nevykdo arba neužtikrina veiksmingos oro vežėjo veiklos atitikties teisės aktams kontrolės arba nėra aiškiai nurodyta atitinkama kompetentinga institucija, arba
- jei šio susitarimo 20 straipsnyje (Investicijos į oro vežėjus) nenustatyta kitaip, oro vežėjas tiesiogiai ar per kontrolinį akcijų paketą nuosavybės teise nepriklauso Ukrainai ir (arba) jos piliečiams arba nėra jų veiksmingai kontroliuojamas;

b) kai tai Europos Sąjungos oro vežėjas –

- pagrindinė oro vežėjo verslo vieta nėra vienos iš valstybių narių teritorijoje pagal ES sutartis arba jis neturi pagal taikytiną Europos Sąjungos teisę galiojančios licencijos oro susisiekimui vykdyti, arba
- už oro vežėjo pažymėjimo išdavimą atsakinga ES valstybė narė nevykdo ar neužtikrina veiksmingos oro vežėjo veiklos atitikties teisės aktams kontrolės arba nėra aiškiai nurodyta kompetentinga institucija, arba
- jeigu šio susitarimo 20 straipsnyje (Investicijos į oro vežėją) nenustatyta kitaip, oro vežėjas tiesiogiai ar per kontrolinį akcijų paketą nuosavybės teise nepriklauso ES valstybėms narėms ir (arba) jų piliečiams arba kitoms valstybėms, išvardytoms V priede, ir (arba) jų piliečiams arba nėra jų veiksmingai kontroliuojamas,

c) oro vežėjas nesilaiko šio susitarimo 6 straipsnyje (Įstatymų ir kitų teisės aktų laikymasis) nurodytų įstatymų ir kitų teisės aktų, arba

d) nesilaikoma šio susitarimo 7 straipsnio (Aviacijos sauga) ir 8 straipsnio (Aviacijos saugumas) nuostatų arba jos netaikomos, arba

e) Šalis pagal šio susitarimo 26 straipsnio (Konkurencijos užtikrinimas) 5 dalį nusprendė, kad nesilaikoma konkurencijos užtikrinimo reikalavimų.

2. Šiuo straipsniu nustatytomis teisėmis naudojamasi tik surengus konsultacijas su kitos Šalies kompetentingomis institucijomis, nebent nedelsiant būtina imtis priemonių užkirsti kelią kitiems šio straipsnio 1 dalies c ar d punktų pažeidimams.

3. Nė viena Šalis nesinaudoja šiame straipsnyje nustatytomis teisėmis atsisakyti kitos Šalies oro vežėjams išduoti leidimus oro susisiekimui vykdyti arba techninius leidimus, tokius leidimus atšaukti, sustabdyti jų

galiojimą ar juos apriboti remdamasi tuo, kad to oro vežėjo kontrolinis akcijų paketas priklauso vienai ar kelioms Susitarimą dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės pasirašiusioms šalims arba jų piliečiams ir (arba) tokia šalis ar šalys arba jų piliečiai tą oro vežėją veiksmingai kontroliuoja, jeigu tokia minėtą susitarimą pasirašiusi šalis arba šalys taiko abipusiškumo principą ir tame susitarime nustatytas sąlygas.

## 20 STRAIPSNIS

## INVESTICIJOS Į ORO VEŽĖJUS

1. Nepaisant šio susitarimo 17 straipsnio (Leidimas oro susisiekimui vykdyti ir techninis leidimas) ir 19 straipsnio (Atsisakymas išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti arba techninį leidimą, tų leidimų atšaukimas, galiojimo sustabdymas arba apribojimas), išankstiniu Jungtinio komiteto, įsteigto pagal šio susitarimo 29 straipsnį (Jungtinis komitetas), sprendimu ES valstybėms narėms ir (arba) jų piliečiams leidžiama turėti kontrolinį Ukrainos oro vežėjo akcijų paketą ar tą oro vežėją veiksmingai kontroliuoti arba Ukrainai ir (arba) jos piliečiams leidžiama turėti kontrolinį Europos Sąjungos oro vežėjo akcijų paketą ar tą oro vežėją veiksmingai kontroliuoti.

2. Šiame sprendime nustatomos sąlygos, taikomos pagal šį susitarimą teikiamoms sutartoms susisiekimo paslaugoms ir susisiekimo tarp trečiųjų valstybių ir Šalių paslaugoms. Šio susitarimo 29 straipsnio (Jungtinis komitetas) 8 dalies nuostatos tokio pobūdžio sprendimams netaikomos.

## 21 STRAIPSNIS

## KIEKYBINIŲ APRIBOJIMŲ PANAIKINIMAS

1. Šalys, nepažeisdamos galiojančiuose susitarimuose nustatytų palankesnių nuostatų ir taikydamos šį susitarimą, panaikina kiekybinius apribojimus ir lygiaverčio poveikio priemones, taikomas perduodant įrangą, reikmenis, atsargines dalis ir kitus prietaisus, kai jie oro vežėjui reikalingi oro susisiekimo paslaugoms šiame susitarime numatytomis sąlygomis toliau teikti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas įsipareigojimas Šalims neužkerta kelio uždrausti tokį perdavimą arba jam nustatyti apribojimus viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo, žmonių ar gyvūnų gyvybės ar sveikatos apsaugos, augalų apsaugos arba intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės sumetimais. Tačiau tokie draudimai arba apribojimai nėra naudojami kaip savavališko diskriminavimo arba užslėptų Šalių tarpusavio prekybos ribojimų priemonės.

## 22 STRAIPSNIS
## KOMERCINĖS GALIMYBĖS

### Veiklos vykdymas

1. Šalys sutaria, kad komercinės veiklos vykdytojams kylančios kliūtys vykdyti veiklą trukdytų gauti šiuo susitarimu siekiamos naudos. Todėl Šalys įsipareigoja veiksmingai šalinti kliūtis abiejų Šalių komercinės veiklos vykdytojams vykdyti veiklą, jei tokios kliūtys trukdytų vykdyti komercinę veiklą, iškreiptų konkurenciją arba trukdytų sudaryti vienodas veiklos sąlygas.

2. Pagal šio susitarimo 29 straipsnį (Jungtinis komitetas) įsteigtas Jungtinis komitetas parengia bendradarbiavimo veiklos vykdymo ir komercinių galimybių klausimais tvarką, stebi, kaip veiksmingai šalinamos komercinės veiklos vykdytojams kylančios kliūtys vykdyti veiklą, ir reguliariai apžvelgia pokyčius, įskaitant tuos, dėl kurių prireikus reikėtų priimti įstatymų ir kitų teisės aktų pakeitimus. Siekdama aptarti su šio straipsnio taikymu susijusius klausimus, Šalis gali pagal šio susitarimo 29 straipsnį (Jungtinis komitetas) prašyti surengti Jungtinio komiteto posėdį.

### Oro vežėjo atstovai

3. Vienos Šalies oro vežėjai turi teisę kitos Šalies teritorijoje steigti biurus, kuriuose būtų reklamuojamos ir parduodamos oro susisiekimo ir susijusios paslaugos, įskaitant teisę parduoti ir išduoti bilietus ir (arba) oro transporto važtaraščius – savo bilietus ir (arba) kitų vežėjų oro transporto važtaraščius.

4. Vienos Šalies oro vežėjai, laikydamiesi įvažiavimui, apsigyvenimui ir įdarbinimui taikomų kitos Šalies įstatymų ir kitų teisės aktų, turi teisę į tos kitos Šalies teritoriją įvežti ir joje išlaikyti darbuotojus, atsakingus už vadovavimą, pardavimą, techninius klausimus ir veiklą, taip pat kitus specialistus, kurių reikia, kad būtų užtikrintas oro susisiekimo paslaugų teikimas. Šiems personalo poreikiams patenkinti oro vežėjų pasirinkimu gali būti pasitelkti jų pačių darbuotojai arba jie gali pasinaudoti bet kurių kitų tos kitos Šalies teritorijoje veikiančių ir leidimą teikti tokias paslaugas toje teritorijoje turinčių organizacijų, bendrovių ar oro vežėjų paslaugomis. Abi Šalys, vadovaudamosi atitinkamais galiojančiais įstatymais ir kitais teisės aktais, palengvina ir pagreitina darbo leidimų, kurių reikia pagal šią dalį biuruose įdarbintiems darbuotojams, įskaitant tam tikras laikinas pareigas ne ilgiau kaip devyniasdešimt (90) dienų einantiems darbuotojams, išdavimą.

**Antžeminės paslaugos**

5. Atsižvelgiant į šio susitarimo III priedo pereinamojo laikotarpio nuostatas:

a) nepažeidžiant b punkto, antžeminių paslaugų srityje visi oro vežėjai kitos Šalies teritorijoje turi:

i) teisę patys arba savo nuožiūra teikti antžemines paslaugas (saviteika);

ii)teisę rinktis iš konkuruojančių paslaugų teikėjų, teikiančių visas ar kai kurias antžemines paslaugas, jei tokiems paslaugų teikėjams leidžiama patekti į rinką pagal Šalių įstatymus ir kitus teisės aktus ir jei tokių paslaugų teikėjų rinkoje yra;

b) a punkto i ir ii papunkčiuose nurodytos teisės, susijusios su tam tikrų kategorijų antžeminėmis paslaugomis, t. y. bagažo tvarkymu, aptarnavimu perone, degalų ir tepalų tiekimu, fiziniu krovinių ir pašto siuntų tvarkymu, kai jos iš oro uosto terminalo gabenamos į orlaivį arba iš orlaivio – į oro uosto terminalą, gali būti ribojamos pagal kitos Šalies teritorijoje taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus. Jei tokiais ribojimais atmetama saviteikos galimybė ir jei nėra veiksmingos antžeminių paslaugų teikėjų konkurencijos, visos tokios paslaugos visiems oro vežėjams teikiamos vienodomis sąlygomis ir jų nediskriminuojant;

c) vienos Šalies antžeminių paslaugų teikėjai – nesvarbu, ar tai būtų oro vežėjai, ar ne – turi teisę antžemines paslaugas teikti kitos Šalies teritorijoje tame pačiame oro uoste veiklą vykdantiems Šalių oro vežėjams, jei tokios paslaugos atitinka ir jas leidžiama teikti pagal galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus.

**Laiko tarpsnių paskirstymas oro uostuose**

6. Šalių teritorijose esančiuose oro uostuose turimi laiko tarpsniai paskirstomi nepriklausomai, skaidriai, be diskriminacijos ir laiku.

**Pardavimas, vietoje patirtos išlaidos ir lėšų pervedimas**

7. Vienos Šalies oro vežėjai kitos Šalies teritorijoje oro susisiekimo ir kitas susijusias paslaugas gali parduoti tiesiogiai ir (arba) savo nuožiūra naudodamiesi pardavimo atstovų, kitų oro vežėjo paskirtų tarpininkų ar kito oro vežėjo paslaugomis arba internetu. Visi oro vežėjai turi teisę parduoti tokias susisiekimo ir susijusias paslaugas, o visi asmenys gali nevaržomi jas pirkti atsiskaitydami toje teritorijoje naudojama arba laisvai konvertuojama valiuta pagal valiutai taikomus vietos teisės aktus.

8. Visi oro vežėjai, laikydamiesi taikytinų teisės aktų, turi teisę vietoje gautas pajamas konvertuoti į laivai konvertuojamą valiutą ir iš kitos Šalies teritorijos jas pervesti į savo šalies teritoriją arba į kitą pasirinktą šalį ar šalis. Konvertuoti ir pervesti pajamas leidžiama nedelsiant, be apribojimų, netaikant mokesčių ir nustačius tokį oficialų keitimo kursą, koks taikomas operacijoms ir perlaidoms, vykdomoms tą dieną, kai vežėjas pateikia pirminę pinigų perlaidos paraišką.

9. Vienos Šalies oro vežėjams leidžiama kitos Šalies teritorijoje patirtas išlaidas, įskaitant išlaidas už degalus, apmokėti nacionaline valiuta. Vienos Šalies oro vežėjai tokias kitos Šalies teritorijoje patirtas išlaidas gali savo nuožiūra padengti laisvai konvertuojama valiuta pagal valiutai taikomus vietos teisės aktus.

**Bendradarbiavimo susitarimai**

10. Teikdami paslaugas arba užtikrindami paslaugų teikimą pagal šį susitarimą, Šalių oro vežėjai gali sudaryti bendradarbiavimo rinkodaros srityje susitarimus, pavyzdžiui, grupinės rezervacijos arba bendro kodo susitarimus su:

    a) bet kuriuo Šalių oro vežėju ar vežėjais ir

    b) bet kuriuo trečiųjų valstybių oro vežėju ar vežėjais, ir

    c) bet kuriais antžeminio (sausumos ar jūrų) susisiekimo paslaugų teikėjais,

    jei i) susisiekimo paslaugą teikiantis vežėjas turi reikiamą leidimą ir ii) rinkodarą vykdantis vežėjas turi reikiamas maršruto teises pagal atitinkamas dvišales nuostatas, ir iii) šie susitarimai atitinka tokiems susitarimams įprastai keliamus saugos ir konkurencijos reikalavimus. Jeigu keleiviai skraidinami pagal bendro kodo susitarimus, pirkėjui pardavimo vietoje ar bet kokiu atveju registruojantis skrydžiui arba jį įlaipinant, kai registruotis jungiamajam skrydžiui nereikia, pranešama, kuris vežėjas ir kurioje kelionės atkarpoje teiks susisiekimo paslaugas.

**Vežimo įvairiarūšiu transportu paslaugos**

11. Įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais reglamentuojamas oro susisiekimas, netaikomi keleivius vežantiems antžeminio susisiekimo paslaugų teikėjams remiantis vien tuo, kad tokias antžeminio susisiekimo paslaugas savo vardu teikia oro vežėjas. Antžeminio susisiekimo paslaugų teikėjai gali patys nuspręsti, ar sudaryti bendradarbiavimo susitarimus. Priimdami sprendimą dėl konkretaus susitarimo, antžeminio susisiekimo paslaugų

teikėjai gali, be kita ko, atsižvelgti į vartotojų interesus ir techninius, ekonominius, vietos ir keleivių vietų skaičiaus apribojimus.

12. a) Nepažeidžiant taikytinų įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų ir nepaisant jokių kitų šio susitarimo nuostatų, Šalių oro vežėjams ir netiesioginiams krovinių vežimo paslaugų teikėjams, teikiantiems tarptautinio oro susisiekimo paslaugas, leidžiama be apribojimų ir naudojant tą patį transporto važtaraštį vežti krovinius antžeminio transporto priemonėmis į bet kurį Ukrainos ir Europos Sąjungos arba trečiųjų valstybių teritorijoje esantį punktą ir iš jo, įskaitant vežimą į visus oro uostus, kuriuose yra muitinės, ir iš jų ir, jei taikoma, teisę vežti krovinius, už kuriuos nesumokėtas muito mokestis. Sudaromos sąlygos tokius antžeminiu ar oro transportu vežamus krovinius tikrinti oro uosto muitinėje ir naudotis muitinės paslaugomis. Oro vežėjai gali antžeminiu transportu krovinius vežti patys arba sudaryti susitarimus su kitais antžeminio susisiekimo paslaugų teikėjais, įskaitant galimybę susitarti, kad krovinius antžeminiu transportu vežtų kiti oro vežėjai ir netiesioginiai krovinių vežimo oro transportu paslaugų teikėjai. Jeigu krovinių siuntėjai tinkamai informuojami, tokios krovinių vežimo įvairiarūšiu transportu paslaugos gali būti teikiamos kartu, taikant bendrą kainą už vežimą oro ir antžeminiu transportu.

b) Šios dalies a punkto taikymo tikslais antžeminio susisiekimo paslaugos apima sausumos ir jūrų susisiekimo paslaugas.

**Išperkamoji nuoma**

13. a) Šalių oro vežėjai turi teisę teikti sutartas susisiekimo paslaugas iš bet kurio oro vežėjo, įskaitant trečiųjų valstybių oro vežėjus, su įgula arba be jos nuomojamu orlaiviu, jeigu visi tokių susitarimų dalyviai atitinka reikalavimus, nustatytus įstatymuose ir kituose teisės aktuose, kuriuos tokiems susitarimams įprastai taiko Šalys.

b) Šalys nereikalauja, kad savo įrangą nuomojantys oro vežėjai turėtų skrydžių teises pagal šį susitarimą.

c) Siekdamas pasinaudoti šiame susitarime nustatytomis teisėmis, Ukrainos oro vežėjas trečiosios valstybės oro vežėjui priklausantį orlaivį su įgula arba Europos Sąjungos vežėjas šio susitarimo V priede nenurodytos trečiosios valstybės oro vežėjui priklausantį orlaivį su įgula nuomojasi tik išimtiniais atvejais arba tenkindamas laikinus poreikius. Tokiu atveju būtina gauti išankstinį oro vežėjui,

kuris nuomojasi orlaivį su įgula, licenciją išdavusios institucijos ir kitos Šalies kompetentingos institucijos patvirtinimą.

**Franšizė ir (arba) registruotojo pavadinimo naudojimas ir (arba) komercinė koncesija**

14. Šalių oro vežėjai turi teisę sudaryti franšizės, registruotojo pavadinimo naudojimo arba komercinės koncesijos susitarimus su kitos Šalies arba trečiųjų valstybių bendrovėmis, įskaitant oro vežėjus, jeigu oro vežėjai turi reikiamus leidimus ir atitinka reikalavimus, kurie tokiems susitarimams nustatyti Šalių įprastai taikomuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose, visų pirma tuose, pagal kuriuos reikalaujama nurodyti paslaugą teikiančio oro vežėjo tapatybę.

**Naktiniai sustojimai**

15. Vienos Šalies oro vežėjai turi teisę sustoti nakčiai kitos Šalies oro uostuose, į kuriuos vykdomi tarptautiniai skrydžiai.

## 23 STRAIPSNIS

## MUITAI IR MOKESČIAI

1. Kai vienos Šalies oro vežėjų naudojamas orlaivis, kuriuo teikiamos tarptautinio oro susisiekimo paslaugos, atskrenda į kitos Šalies teritoriją, jo įprastinei įrangai, degalams, tepalams, vartoti skirtiems techniniams reikmenims, antžeminei įrangai, atsarginėms dalims (įskaitant variklius), orlaivio atsargoms (be kita ko, įskaitant maistą, nealkoholinius ir alkoholinius gėrimus, tabaką ir kitus keleiviams ribotais kiekiais parduoti arba naudoti skrydžio metu skirtus produktus) ir kitiems gaminiams, skirtiems naudoti ar naudojamiems tik orlaivio, kuriuo teikiamos tarptautinio oro susisiekimo paslaugos, eksploatavimo arba aptarnavimo tikslais, pagal abipusiškumo principą ir atitinkamus teisės aktus netaikomi jokie importo apribojimai, nuosavybės mokesčiai ar kapitalo rinkliavos, muitai, akcizai ir panašūs mokesčiai, a) nustatyti Europos Sąjungos nacionalinių arba vietinių valdžios institucijų ir b) nepagrįsti teikiamų paslaugų sąnaudomis, su sąlyga, kad tokia įranga ir atsargos lieka orlaivyje.

2. Laikantis abipusiškumo principo ir taikant atitinkamus teisės aktus, šio straipsnio 1 dalyje nurodyti mokesčiai, rinkliavos, muitai ir kt., išskyrus mokesčius, pagrįstus teikiamų paslaugų sąnaudomis, netaikomi ir:

   a) orlaivio atsargoms, kurios buvo pristatytos į vienos Šalies teritoriją arba joje pateiktos ir kurių pagrįstas kiekis paimtas naudoti išskrendančiame kitos Šalies oro vežėjo orlaivyje, kuriuo teikiamos

tarptautinio oro susisiekimo paslaugos, net jei šios atsargos būtų naudojamos tik tam tikroje kelionės atkarpoje skrendant virš minėtos teritorijos;

b) antžeminei įrangai ir atsarginėms dalims (įskaitant variklius), pristatytoms į vienos Šalies teritoriją kitos Šalies oro vežėjo orlaivio, kuriuo teikiamos tarptautinio oro susisiekimo paslaugos, aptarnavimo, techninės priežiūros ar remonto tikslais;

c) kurui, tepalams ir vartoti skirtiems techniniams reikmenims, pristatytiems į vienos Šalies teritoriją arba joje pateiktiems naudoti kitos Šalies oro vežėjo orlaivyje, kuriuo teikiamos tarptautinio oro susisiekimo paslaugos, net jei šios atsargos būtų naudojamos tik tam tikroje kelionės atkarpoje skrendant virš minėtos teritorijos;

d) kaip numatyta Šalių muitų teisės aktuose, spaudiniams, pristatytiems į vienos Šalies teritoriją arba joje pateiktiems ir paimtiems naudoti išskrendančiame kitos Šalies oro vežėjo orlaivyje, kuriuo teikiamos tarptautinio oro susisiekimo paslaugos, net jei šios atsargos būtų naudojamos tik tam tikroje kelionės atkarpoje skrendant virš minėtos teritorijos; ir

e) saugos ir saugumo įrangai, skirtai naudoti oro uostuose arba krovinių terminaluose.

3. Nepaisant priešingų nuostatų, šiuo susitarimu Šaliai nedraudžiama nustatyti mokesčių, rinkliavų, muitų ir kt. jos teritorijoje tiekiamiems degalams, skirtiems naudoti oro vežėjo, kuris vykdo skrydžius tarp dviejų jos teritorijoje esančių punktų, orlaivyje, jei laikomasi nediskriminavimo principo.

4. Gali būti reikalaujama, kad šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta įranga ir atsargos būtų prižiūrimos arba kontroliuojamos atitinkamų valdžios institucijų ir nebūtų pervežamos nesumokėjus atitinkamų muitų ir mokesčių.

5. Be to, šiame straipsnyje numatytos išimtys taikomos, kai vienos Šalies oro vežėjai sudaro sutartį su kitu oro vežėju, kuris naudojasi tokiomis pačiomis kitos Šalies suteiktomis išimtimis, dėl šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų gaminių nuomos arba pervežimo kitos Šalies teritorijoje.

6. Šiuo susitarimu Šalims nedraudžiama nustatyti mokesčių, rinkliavų, muitų ar kt. prekėms, parduodamoms ne tam, kad jas orlaivyje vartotų keleiviai, kol skrendama tarp dviejų Šalies teritorijoje esančių punktų, kuriuose leidžiama įlaipinti ar išlaipinti keleivius.

7. Tiesioginiu tranzitu per Šalies teritoriją vežamam bagažui ir kroviniams netaikomi mokesčiai, muitai ir kitos panašios rinkliavos, kurios nėra grindžiamos suteiktų paslaugų sąnaudomis.

8. Įprastinė skrydžių įranga ir paprastai bet kurios Šalies oro vežėjo orlaivyje laikomos medžiagos ir atsargos gali būti iškrautos kitos Šalies teritorijoje tik gavus tos teritorijos muitinės patvirtinimą. Tokiu atveju jos gali būti paliktos minėtų institucijų priežiūrai, kol bus pakartotinai eksportuotos ar kitaip disponuojamos pagal muitų teisės aktus.

9. Šiame susitarime nurodytos išlygos netaikomos PVM, išskyrus importo apyvartos mokestį. Šio susitarimo nuostatos nedaro poveikio atitinkamu metu galiojančioms vienos iš valstybių narių ir Ukrainos susitarimų nuostatoms, kuriomis siekiama išvengti dvigubo pajamų ir kapitalo apmokestinimo.

## 24 STRAIPSNIS

## ORO UOSTŲ, AVIACIJOS ĮRENGINIŲ IR PASLAUGŲ NAUDOTOJO RINKLIAVOS

1. Šalys užtikrina, kad naudotojo rinkliavos, kurias nustatančios jų kompetentingos institucijos ar įstaigos gali nustatyti kitos Šalies oro vežėjams už naudojimąsi oro navigacijos ir skrydžių valdymo priemonėmis, oro uostais, aviacijos saugumo ir susijusiais įrenginiais ir paslaugomis, būtų teisingos, pagrįstos, taikomos laikantis nediskriminavimo principo ir tinkamai paskirstytos pagal naudotojų kategorijas. Nepažeidžiant 9 straipsnio (Oro eismo valdymas), nustatant šias rinkliavas gali būti atsižvelgiama į visą rinkliavas nustatančių kompetentingų institucijų ar įstaigų savikainą, susijusią su galimybės naudotis atitinkamais oro uosto ir aviacijos saugumo įrenginiais ir paslaugomis tame oro uoste arba oro uosto sistemoje užtikrinimu, tačiau šios rinkliavos neturi viršyti savikainos. Šios rinkliavos gali būti susijusios ir su pagrįsta turto grąža po nusidėvėjimo. Galimybė naudotis įrenginiais ir paslaugomis, už kuriuos renkamos naudotojo rinkliavos, užtikrinama veiksmingai ir taupiai. Bet kuriuo atveju šios rinkliavos kitos Šalies oro vežėjams nustatomos ne mažiau palankiomis sąlygomis nei tos, kurios taikomos bet kuriam kitam oro vežėjui tuo metu, kai tokios rinkliavos nustatomos. Naudotojo rinkliavas Šalių kompetentingos rinkliavas nustatančios institucijos ar įstaigos nustato nacionaline ar užsienio valiuta.

2. Šalys ragina arba reikalauja, kad jų teritorijoje veikiančios rinkliavas nustatančios kompetentingos institucijos ar įstaigos pagal galiojančius taikytinus teisės aktus konsultuotųsi su paslaugomis ir įrenginiais besinaudojančiais oro vežėjais ir (arba) jiems atstovaujančiomis

įstaigomis, taip pat užtikrina, kad rinkliavas nustatančios kompetentingos institucijos ar įstaigos ir oro vežėjai arba jiems atstovaujančios įstaigos keistųsi informacija, kuri gali būti reikalinga siekiant nuodugniai persvarstyti mokesčių pagrįstumą pagal šio straipsnio 1 dalyje nustatytus principus. Šalys užtikrina, kad rinkliavas nustatančios kompetentingos institucijos ar įstaigos tinkamai praneštų naudotojams apie bet kokį siūlymą keisti naudotojo rinkliavas, kad prieš atlikdamos pakeitimus minėtos institucijos galėtų apsvarstyti naudotojų pareikštą nuomonę.

## 25 STRAIPSNIS

## KAINODARA

1. Šalys leidžia oro vežėjams laisvai nustatyti kainas laikantis laisvos ir sąžiningos konkurencijos principų.

2. Šalys nereikalauja nurodyti kainų arba apie jas pranešti.

3. Jei vienos iš Šalių kompetentingos institucijos mano, kad kainos neatitinka šiame straipsnyje nustatytų sąlygų, jos nusiunčia atitinkamą pranešimą kitos suinteresuotos Šalies kompetentingoms institucijoms ir gali paprašyti su jomis surengti konsultacijas. Kompetentingos institucijos gali rengti konsultacijas tokiais klausimais kaip, pavyzdžiui, neteisingos, nepagrįstos, diskriminacinės ar subsidijuojamos kainos. Tokios konsultacijos surengiamos ne vėliau kaip per trisdešimt (30) dienų nuo prašymo gavimo dienos.

## 26 STRAIPSNIS

## KONKURENCIJOS UŽTIKRINIMAS

1. Tais atvejais, kai taikomas šis susitarimas ir jame nenustatytos konkretesnės konkurencijos ir valstybės pagalbos aviacijos sektoriuje taisyklės, taikomos Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo VI antraštinės dalies (Konkurencija, intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės apsauga ir bendradarbiavimas teisėkūros srityje) ar tą susitarimą keičiančių susitarimų nuostatos.

2. Šalys patvirtina, kad jų bendras tikslas – užtikrinti sąžiningas ir konkurencingas oro susisiekimo paslaugų teikimo sąlygas. Šalys pripažįsta, jog labiausiai tikėtina, kad oro vežėjai veiklą vykdys sąžiningai ir konkurencingai, jei jų veikla bus grindžiama tik komerciniais principais ir nebus subsidijuojama.

3. Valstybės pagalba, kurią skiriant tam tikroms bendrovėms ar įmonėms arba tam tikriems aviacijos produktams ar paslaugoms suteikiama

pirmenybė ir taip iškraipoma konkurencija arba kyla pavojus, kad ji gali būti iškraipyta, yra nesuderinama su tinkamu šio susitarimo įgyvendinimu, nes gali paveikti Šalių prekybą aviacijos sektoriuje.

4. Bet kokia su šio straipsnio nuostatomis nesuderinama valstybės pagalba vertinama pagal kriterijus, nustatomus pagal Europos Sąjungoje taikomas konkurencijos taisykles, ir visų pirma pagal šio susitarimo VII priede nustatytus kriterijus.

5. Jeigu viena Šalis mano, kad kitos Šalies teritorijoje sudarytos sąlygos (visų pirma todėl, kad teikiamos subsidijos) neigiamai veikia sąžiningas ir lygias jos oro vežėjų galimybes konkuruoti, ji gali kitai Šaliai pateikti pastabų. Be to, ji gali prašyti surengti Jungtinio komiteto posėdį, kaip numatyta šio susitarimo 29 straipsnyje (Jungtinis komitetas). Konsultacijos pradedamos per trisdešimt (30) dienų nuo tokio prašymo gavimo dienos. Jeigu per trisdešimt (30) dienų nuo konsultacijų pradžios priimtino susitarimo nepasiekiama, surengti konsultacijas prašiusi Šalis gali pagal šio susitarimo 19 straipsnį (Atsisakymas išduoti leidimą oro susisiekimui vykdyti ar techninį leidimą, leidimų atšaukimas, galiojimo sustabdymas arba apribojimas) atsisakyti atitinkamam (-iems) oro vežėjui (-ams) išduoti leidimą, jį atšaukti, apriboti ar sustabdyti jo galiojimą.

6. Šio straipsnio 5 dalyje nurodytos priemonės yra tinkamos, proporcingos ir taikomos tokiu mastu ir tiek laiko, kiek iš tikrųjų būtina. Jos taikomos tik oro vežėjui ar vežėjams, kuriems suteikta subsidija ar sudarytos šiame straipsnyje nurodytos sąlygos, nepažeidžiant Šalių teisės imtis šio susitarimo 31 straipsnyje (Apsaugos priemonės) numatytų priemonių.

7. Bet kuri Šalis, pranešusi kitai Šaliai, gali kreiptis į tos kitos Šalies teritorijoje veikiančius atsakingus valdžios subjektus, įskaitant valstybės, regiono ar vietos lygmens subjektus, kad aptartų su šiuo straipsniu susijusius klausimus.

8. Jokia šio susitarimo nuostata neapribojami Šalių kompetentingų institucijų įgaliojimai, pagal kuriuos visi su konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimu susiję klausimai priklauso jų išimtinei kompetencijai, ir netrukdoma tokių įgaliojimų vykdyti. Jokiomis priemonėmis, kurių imamasi pagal šį straipsnį, nepažeidžiami šių institucijų veiksmai ir jie nuo tų veiksmų visiškai nepriklauso.

9. Šio straipsnio nuostatos taikomos nedarant poveikio Šalių įstatymams ir kitiems teisės aktams, susijusiems su Šalių teritorijose vykdomais su viešąja paslauga susijusiais įsipareigojimais.

10. Šalys keičiasi informacija, atsižvelgdamos į apribojimus, nustatytus profesinio ir verslo konfidencialumo reikalavimuose.

### 27 STRAIPSNIS

### STATISTINIAI DUOMENYS

1. Viena Šalis teikia kitai Šaliai statistinius duomenis, kurių reikalaujama pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus, ir, gavusi prašymą, – kitą turimą statistinę informaciją, kurios gali būti pagrįstai reikalaujama teikiamoms oro susisiekimo paslaugoms peržiūrėti.

2. Siekdamos palengvinti keitimąsi statistine informacija, skirta pagal šį susitarimą teikiamų oro susisiekimo paslaugų plėtrai stebėti, Šalys bendradarbiauja pagal šio susitarimo 29 straipsnį (Jungtinis komitetas) įsteigtame Jungtiniame komitete.

## IV ANTRAŠTINĖ DALIS

## INSTITUCINĖS NUOSTATOS

### 28 STRAIPSNIS

### AIŠKINIMAS IR VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

1. Šalys imasi visų tinkamų bendrų ar konkrečių priemonių pagal šį susitarimą nustatytų įpareigojimų vykdymui užtikrinti ir nesiima jokių priemonių, kurios trukdytų siekti šio susitarimo tikslų.

2. Šalys yra atsakingos už tinkamą šio susitarimo vykdymo užtikrinimą savo teritorijose. Be to, Ukraina yra atsakinga už tai, kad būtų įgyvendinti teisės aktai, kuriuos ji priėmė siekdama į savo teisinę sistemą įtraukti šio susitarimo I priede nurodytų Europos Sąjungos teisės aktų, susijusių su civiline aviacija, reikalavimus ir standartus.

3. Jei viena Šalis pagal savo kompetenciją, kaip numatyta šiame susitarime, tiria galimą šio susitarimo nuostatų pažeidimą, kita Šalis jai teikia visą reikiamą informaciją ir pagalbą.

4. Kai viena Šalis pagal šiuo susitarimu jai suteiktus įgaliojimus sprendžia klausimus, kurie yra labai svarbūs kitai Šaliai ir susiję su kitos Šalies institucijomis, bendrovėmis arba įmonėmis, tos kitos Šalies kompetentingoms institucijoms suteikiama visa informacija ir galimybė pateikti pastabas prieš priimant galutinį sprendimą.

5. Įgyvendinant ir taikant šio susitarimo nuostatas ir šio susitarimo I priede nurodytų teisės aktų nuostatas, kurios yra iš esmės tapačios atitinkamoms

ES sutartyse nustatytoms taisyklėms ir pagal ES sutartis priimtiems teisės aktams, tos nuostatos atitinkamai aiškinamos pagal susijusius Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) ir Europos Komisijos sprendimus.

## 29 STRAIPSNIS

## JUNGTINIS KOMITETAS

1. Įsteigiamas iš Šalių atstovų sudarytas Jungtinis komitetas (toliau – Jungtinis komitetas), kuris atsako už šio susitarimo administravimą ir užtikrina tinkamą jo įgyvendinimą. Šiuo tikslu Jungtinis komitetas teikia rekomendacijas ir priima sprendimus šiame susitarime aiškiai nurodytais atvejais.

2. Jungtinio komiteto sprendimai priimami bendru sutarimu ir Šalims yra privalomi. Šalys juos įgyvendina pagal savo vidaus procedūras. Jos informuos viena kitą apie tokių procedūrų užbaigimą ir sprendimų įsigaliojimo datą. Jeigu Jungtinis komitetas priima sprendimą, kuriuo, be kita ko, reikalaujama, kad Šalis imtųsi veiksmų, ši Šalis imasi reikiamų priemonių ir apie tai praneša Jungtiniam komitetui.

3. Jungtinis komitetas priima sprendimą, kuriuo nustato savo darbo tvarkos taisykles.

4. Jungtinio komiteto posėdžiai rengiami vienos iš Šalių prašymu, kai tai būtina.

5. Šalis taip pat gali prašyti surengti Jungtinio komiteto posėdį siekdama išspręsti bet kurį klausimą, susijusį su šio susitarimo aiškinimu ar taikymu. Toks posėdis surengiamas kuo greičiau ir ne vėliau kaip per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos, nebent Šalys susitartų kitaip.

6. Siekdamos tinkamai įgyvendinti šį susitarimą, Šalys keičiasi informacija ir bet kurios Šalies prašymu konsultuojasi Jungtiniame komitete.

7. Jeigu, vienos iš Šalių manymu, kita Šalis netinkamai įgyvendina Jungtinio komiteto sprendimą, pirmoji Šalis gali prašyti, kad klausimas būtų svarstomas Jungtinio komiteto posėdyje. Jeigu Jungtinis komitetas per du mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos klausimo neišsprendžia, prašymą pateikusi Šalis gali imtis atitinkamų apsaugos priemonių pagal šio susitarimo 31 straipsnį (Apsaugos priemonės).

8. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies, jeigu Jungtinis komitetas per šešis mėnesius nuo klausimo pateikimo dienos nepriima sprendimo, Šalys gali

imtis atitinkamų laikinų apsaugos priemonių pagal šio susitarimo 31 straipsnį (Apsaugos priemonės).

9. Pagal šio susitarimo 20 straipsnį (Investicijos į oro vežėjus) Jungtinis komitetas nagrinėja klausimus, susijusius su dvišalėmis kontrolinio akcijų paketo turėtojų investicijomis arba su Šalių oro vežėjų veiksmingos kontrolės pokyčiais.

10. Be to, Jungtinis komitetas taip plėtoja Šalių bendradarbiavimą:

a) peržiūri rinkos sąlygas, turinčias neigiamą poveikį pagal šį susitarimą teikiamoms oro susisiekimo paslaugoms;

b) sprendžia ir kuo veiksmingiau šalina su veiklos vykdymu susijusias problemas, kurios, *inter alia*, gali trukdyti patekti į rinką ir sklandžiai pagal šį susitarimą teikti sutartas susisiekimo paslaugas, siekdamas, kad būtų užtikrintos vienodas veiklos sąlygas, suvienodintos reguliavimo priemones ir sumažinta komerciniams veiklos vykdytojams tenkanti reguliavimo našta;

c) skatina ekspertus keistis informacija apie naujas įstatymų ir kitų teisės aktų iniciatyvas ir pokyčius, taip pat skatina priimti naujas tarptautinės viešosios ir privatinės teisės priemones aviacijos srityje, visų pirma taikomas saugumo, saugos, aplinkos, aviacijos infrastruktūros (įskaitant laiko tarpsnius), oro uostų, bendradarbiavimo pramonės srityje, oro eismo valdymo, konkurencijos užtikrinimo ir vartotojų apsaugos srityse;

d) reguliariai nagrinėja su šio susitarimo įgyvendinimu susijusį socialinį poveikį, ypač užimtumo srityje, ir teikia atitinkamus atsakymus į pagrįstą susirūpinimą keliančius klausimus;

e) svarsto, kokiose kitose srityse galima plėtoti šį susitarimą, taip pat teikia rekomendacijas dėl šio susitarimo pakeitimų;

f) bendru sutarimu pritaria pasiūlymams, principams arba procedūriniams dokumentams, tiesiogiai susijusiems su šio susitarimo taikymu;

g) svarsto galimybę pagal šį susitarimą teikti techninę pagalbą ir ją plėtoja ir

h) skatina bendradarbiauti susijusiuose tarptautiniuose forumuose ir siekia nustatyti koordinuotas pozicijas.

## 30 STRAIPSNIS

## GINČŲ SPRENDIMAS IR ARBITRAŽAS

1. Jei tarp Šalių kyla ginčas, susijęs su šio susitarimo aiškinimu arba taikymu, tą ginčą pirmiausia bandoma išspręsti per oficialias konsultacijas Jungtiniame komitete pagal šio susitarimo 29 straipsnio (Jungtinis komitetas) 5 dalį. Jungtinis komitetas, šia tvarka priimdamas sprendimus dėl šio susitarimo I priede nurodytų reikalavimų ir standartų aiškinimo ar taikymo, atsižvelgia į Teisingumo Teismo sprendimus dėl susijusių reikalavimų ir standartų aiškinimo, taip pat į Europos Komisijos sprendimus, priimtus laikantis atitinkamų reikalavimų ir standartų nuostatų.

2. Bet kuri Šalis gali bet kurį su šio susitarimo taikymu arba aiškinimu susijusį ginčą, kurio nepavyko išspręsti pagal šio straipsnio 1 dalį, perduoti svarstyti trijų arbitrų kolegijai toliau nurodyta tvarka:

   a) kiekviena Šalis per šešiasdešimt (60) dienų nuo kitos Šalies diplomatiniais kanalais išsiųsto pranešimo apie prašymą, kad ginčą spręstų arbitrų kolegija, gavimo dienos paskiria arbitrą; dar per šešiasdešimt (60) dienų šie du arbitrai turėtų paskirti trečiąjį arbitrą. Jei per sutartą laiką viena iš Šalių arbitro nepaskiria arba jei per sutartą laiką nepaskiriamas trečiasis arbitras, kiekviena Šalis gali prašyti ICAO Tarybos pirmininko paskirti arbitrą ar arbitrus. Jeigu Tarybos pirmininkas yra vienos iš Šalių pilietis, arbitrą arba arbitrus skiria pirmasis pagal rangą pirmininko pavaduotojas, kuris atitinka minėtą pilietybės reikalavimą;

   b) pagal a punktą paskirtas trečiasis arbitras, kuris turėtų būti trečiosios valstybės pilietis, eina arbitrų kolegijos pirmininko pareigas;

   c) arbitrų kolegija susitaria dėl savo darbo tvarkos taisyklių ir

   d) arbitrų kolegijai priėmus galutinį sprendimą, pradines arbitražo išlaidas Šalys pasidalija per pusę.

3. Vienos Šalies prašymu arbitrų kolegija gali nurodyti kitai Šaliai įgyvendinti laikinas taisomąsias priemones, kol bus priimtas galutinis arbitrų kolegijos sprendimas.

4. Visi laikini ar galutiniai arbitrų kolegijos sprendimai Šalims yra privalomi. Laikinuosius sprendimus arba galutinį sprendimą arbitrų kolegija siekia priimti bendru sutarimu. Jei bendras sutarimas neįmanomas, savo sprendimus ji priima balsų dauguma.

5. Jei viena iš Šalių per trisdešimt (30) dienų nuo pranešimo apie minėtąjį sprendimą gavimo dienos pagal šio straipsnio nuostatas priimto arbitrų kolegijos sprendimo nepradeda vykdyti, kita Šalis gali apriboti, laikinai sustabdyti ar atšaukti sprendimo nesilaikančiai Šaliai pagal šį susitarimą suteiktas teises ar privilegijas tol, kol sprendimo nesilaikoma.

## 31 STRAIPSNIS

## APSAUGOS PRIEMONĖS

1. Nepažeisdama šio susitarimo 7 straipsnio (Aviacijos sauga) ir 8 straipsnio (Aviacijos saugumas), taip pat III priede nurodytų saugos ir saugumo vertinimų, Šalis gali imtis reikiamų apsaugos priemonių, jei ji mano, kad kita Šalis nevykdo savo įsipareigojimo pagal šį susitarimą. Apsaugos priemonės taikomos tik tokiu mastu ir tiek laiko, kiek būtina padėčiai ištaisyti arba užtikrinti, kad nesutriktų šio susitarimo taikymas. Pirmenybė teikiama toms priemonėms, dėl kurių mažiausiai sutrikdomas šio susitarimo taikymas.

2. Apsaugos priemonių ketinanti imtis Šalis Jungtiniame komitete apie tai nedelsdama praneša kitai Šaliai ir pateikia visą susijusią informaciją.

3. Siekdamos surasti abiem pusėms priimtiną sprendimą, Šalys nedelsdamos pradeda konsultacijas Jungtiniame komitete.

4. Nepažeisdama šio susitarimo 7 straipsnio (Aviacijos sauga) ir 8 straipsnio (Aviacijos saugumas), suinteresuota Šalis apsaugos priemonių gali imtis tik praėjus mėnesiui nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodyto pranešimo dienos, nebent šio straipsnio 3 dalyje nurodyta konsultacijų procedūra būtų baigta iki nustatyto laikotarpio pabaigos.

5. Suinteresuota Šalis Jungtiniam komitetui nedelsdama praneša apie priemones, kurių ėmėsi, ir pateikia visą susijusią informaciją.

6. Visų priemonių, kurių imtasi pagal šio straipsnio nuostatas, taikymas sustabdomas, kai pažeidimą padariusi Šalis ima laikytis šio susitarimo nuostatų.

## 32 STRAIPSNIS

## INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

Šalių atstovai, deleguotieji atstovai ir ekspertai, taip pat kiti pagal šį susitarimą veikiantys pareigūnai, net ir nustoję eiti pareigas, privalo trečiosioms šalims neatskleisti informacijos, kuriai taikomas profesinio konfidencialumo reikalavimas, visų pirma su saugumu susijusios informacijos ir informacijos apie bendroves arba įmones, jų verslo ryšius arba jų išlaidų sudedamąsias dalis.

## 33 STRAIPSNIS

## PEREINAMOJO LAIKOTARPIO PRIEMONĖS

1. Šio susitarimo III priede nustatomos Šalių taikomos pereinamojo laikotarpio priemonės ir atitinkami jų įgyvendinimo laikotarpiai.

2. Europos Komisija, bendradarbiaudama su Ukraina, vertina, kaip Ukraina laipsniškai pradeda veiksmingai įgyvendinti šio susitarimo I priede nurodytų su civiline aviacija susijusių Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir standartus ir vykdyti III priede nustatytas sąlygas, o aviacijos saugos standartizacijos patikrinimus vykdo EASA pagal šio susitarimo I priedo C dalyje nurodytus reikalavimus ir standartus.

   Nustačiusi, kad atitinkami teisės aktų reikalavimai ir standartai yra įtraukti į jos teisę ir įgyvendinami, Ukraina informuoja Europos Komisiją, kad turėtų būti atliktas vertinimas.

3. Nustačiusi, kad Ukraina tenkina atitinkamus reikalavimus ir standartus, Europos Komisija klausimą perduota svarstyti pagal šio susitarimo 29 straipsnį (Jungtinis komitetas) įsteigtam Jungtiniam komitetui, kad šis priimtų sprendimą, ar Ukraina turi teisę pereiti į kitą pereinamąjį laikotarpį arba ar atitinka visus šiuos reikalavimus.

4. Jeigu Europos Komisija nustato, kad Ukraina nevykdo atitinkamų reikalavimų ir standartų, ji apie tai praneša Jungtiniam komitetui. Tuomet Europos Komisija Ukrainai rekomenduoja konkrečius patobulinimus ir, pasikonsultavusi su Ukraina, nustato laikotarpį, per kurį susiję trūkumai gali būti pagrįstai pašalinti. Prieš pasibaigiant įgyvendinimo laikotarpiui atliekamas antras ir prireikus kiti vertinimai, siekiant nustatyti, ar rekomenduoti patobulinimai buvo įgyvendinti veiksmingai ir tinkamai.

5. Nustačiusi, kad susiję trūkumai pašalinti, Europos Komisija klausimą perduoda svarstyti Jungtiniam komitetui, kad šis priimtų atitinkamą sprendimą, kaip nustatyta šio straipsnio 3 dalyje.

## 34 STRAIPSNIS

## RYŠYS SU KITAIS SUSITARIMAIS

1. Šio susitarimo nuostatos yra viršesnės už atitinkamas Šalių dvišalių oro susisiekimo paslaugų susitarimų nuostatas.

2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, Šalys taiko Ukrainos ir Europos Sąjungos arba vienos iš ES valstybių narių dvišalio susitarimo nuostatas, susijusias su nuosavybe, skrydžių teisėmis, keleivių vietų skaičiumi, skrydžių dažnumu, orlaivių tipu ar jų pakeitimu, bendro kodo naudojimu ir kainodara, jei tokiu dvišaliu susitarimu suteikiama daugiau laisvės

susijusiems oro vežėjams arba jis yra palankesnis kitais atžvilgiais ir jei jį taikant nediskriminuojamos skirtingos ES valstybės narės ir jų piliečiai. Tas pats principas taikomas ir šiame susitarime nenumatytoms nuostatoms.

3. Jeigu Šalys pasirašo daugiašalį susitarimą arba patvirtina ICAO ar kitos tarptautinės organizacijos priimtą sprendimą dėl klausimų, kuriems taikomas šis susitarimas, jos Jungtiniame komitete tariasi, ar siekiant atsižvelgti į tokius pokyčius reikėtų persvarstyti šį susitarimą.

### 35 STRAIPSNIS

### FINANSINĖS NUOSTATOS

Nepažeisdamos šio susitarimo 5 straipsnio (Bendradarbiavimo reguliavimo srityje bendrieji principai) 1 dalies b punkto, Šalys skiria finansinius išteklius, įskaitant susijusius su Jungtiniu komitetu, kurių reikia šiam susitarimui jų atitinkamose teritorijose įgyvendinti.

## V ANTRAŠTINĖ DALIS

## SUSITARIMO ĮSIGALIOJIMAS, PERŽIŪRA, NUTRAUKIMAS IR KITOS NUOSTATOS

### 36 STRAIPSNIS

### PAKEITIMAI

1. Jungtinis komitetas, gavęs vienos iš Šalių siūlymą ir vadovaudamasis šiuo straipsniu, gali bendru sutarimu nuspręsti pakeisti šio susitarimo priedus, kaip numatyta 15 straipsnio (Nauji teisės aktai) 3 dalies a punkte.

2. Šio susitarimo priedų pakeitimai įsigalioja Šalims užbaigus reikiamas vidaus procedūras.

3. Šis susitarimas peržiūrimas vienos iš Šalių prašymu, taikant atitinkamas procedūras, atsižvelgiant į galimas Jungtinio komiteto rekomendacijas ir į šio susitarimo nuostatų taikymą, siekiant apsvarstyti visus ateityje reikalingus pakeitimus. Visi susiję šio susitarimo nuostatų pakeitimai įsigalioja šio susitarimo 38 straipsnyje (Įsigaliojimas ir preliminarus taikymas) numatyta tvarka.

### 37 STRAIPSNIS

### SUSITARIMO NUTRAUKIMAS

Bet kuri Šalis kitai Šaliai gali bet kada diplomatiniais kanalais raštu pranešti apie savo sprendimą nutraukti šį susitarimą. Toks pranešimas tuo pat metu

išsiunčiamas ICAO. Šis susitarimas nustoja galioti vidurnaktį Grinvičo laiku Tarptautinės oro transporto asociacijos skrydžių sezono pabaigoje, praėjus metams nuo dienos, kurią pateikiamas raštiškas pranešimas apie nutraukimą, nebent dvišaliu Šalių susitarimu toks pranešimas būtų atšauktas iki šio laikotarpio pabaigos.

## 38 STRAIPSNIS

## ĮSIGALIOJIMAS IR PRELIMINARUS TAIKYMAS

1. Šį susitarimą pasirašiusios Šalys jį ratifikuoja arba patvirtina savo nustatyta tvarka.

2. Šis susitarimas įsigalioja praėjus mėnesiui nuo tos dienos, kurią Šalys viena kitai paskutinį kartą diplomatine nota patvirtino, kad visos Susitarimui įsigalioti būtinos procedūros yra baigtos. Tuo tikslu Ukraina Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriatui įteikia diplomatinę notą, skirtą Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms, o Europos Sąjungos Tarybos generalinis sekretoriatas Ukrainai įteikia Europos Sąjungos ir jos valstybių narių diplomatinę notą. Europos Sąjungos ir jos valstybių narių diplomatinėje notoje pateikiamas kiekvienos valstybės narės pranešimas, kuriame patvirtinama, kad visos Susitarimui įsigalioti būtinos procedūros yra baigtos.

3. Šalys, nepaisydamos šio straipsnio 2 dalies, susitaria šį susitarimą preliminariai taikyti pagal savo vidaus procedūras ir (arba) nacionalinius teisės aktus nuo pirmosios kito mėnesio dienos po to, kai Šalys viena kitai paskutinį kartą nota pranešė, kad atitinkamos nacionalinės procedūros, būtinos šiam susitarimui laikinai taikyti arba atitinkamu atveju sudaryti, yra baigtos.

## 39 STRAIPSNIS

## REGISTRAVIMAS TARPTAUTINĖJE CIVILINĖS AVIACIJOS ORGANIZACIJOJE IR JUNGTINIŲ TAUTŲ SEKRETORIATE

Šiam susitarimui įsigaliojus, Ukraina Susitarimą ir visus jo pakeitimus užregistruoja Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje ir Jungtinių Tautų sekretoriate pagal Jungtinių Tautų Chartijos 102 straipsnį.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šį susitarimą.

Susitarimas sudarytas … m. … … d. [...] dviem egzemplioriais anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų,

vokiečių ir ukrainiečių kalbomis. Tekstas visomis šiomis kalbomis yra autentiškas.

**I PRIEDAS**

EUROPOS SĄJUNGOS CIVILINĖS AVIACIJOS SRITYJE PRIIMTŲ TAIKYTINŲ REIKALAVIMŲ IR STANDARTŲ, KURIE TURI BŪTI ĮTRAUKTI Į UKRAINOS TEISĖS AKTUS, SĄRAŠAS

Toliau nurodytuose Europos Sąjungos teisės aktuose nustatyti taikytini reikalavimai ir standartai įtraukiami į Ukrainos teisės aktus ir laikomi Susitarimo dalimi, ir, jei toliau nenurodyta kitaip, taikomi pagal šį susitarimą ir jo III priedą. Prireikus toliau nurodoma, kaip kiekvienas teisės aktas konkrečiai pritaikomas.

Šiame priede nurodyti taikytini teisės aktų reikalavimai ir standartai Šalims yra privalomi ir yra arba tampa jų vidaus teisinės sistemos dalimi, t. y.:

a) Europos Sąjungos reglamentai ir direktyvos pagal ES sutartis yra privalomi Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms;

b) Ukrainos nacionalinis teisės aktas, priimtas siekiant įgyvendinti atitinkamų Europos Sąjungos reglamentų ir direktyvų nuostatas, yra teisiškai privalomas Ukrainai, tačiau ji pati sprendžia dėl jo įgyvendinimo formos ir būdo.

A. PATEKIMAS Į RINKĄ IR SUSIJĘ KLAUSIMAI

**Nr. 1008/2008**

2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (nauja redakcija).

Taikytini reikalavimai ir standartai – IV skyrius.

**Nr. 95/93**

1993 m. sausio 18 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 95/93 dėl laiko tarpsnių paskirstymo Bendrijos oro uostuose bendrųjų taisyklių

su pakeitimais, padarytais:

2002 m. gegužės 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 894/2002, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 95/93,

2003 m. liepos 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1554/2003, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 95/93,

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 793/2004, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 95/93.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–12 straipsniai, 14 straipsnis ir 14a straipsnio 2 dalis.

Taikant 12 straipsnio 2 dalį, terminas „Komisija“ suprantamas kaip „Jungtinis komitetas“.

**Nr. 96/67**

1996 m. spalio 15 d. Tarybos direktyva 96/67/EB dėl patekimo į Bendrijos oro uostuose teikiamų antžeminių paslaugų rinką.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–25 straipsniai ir priedas.

Taikant 10 straipsnį, terminas „valstybės narės“ suprantamas kaip „ES valstybės narės“.

Taikant 20 straipsnio 2 dalį, terminas „Komisija“ suprantamas kaip „Jungtinis komitetas“.

**Nr. 785/2004**

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 785/2004 dėl draudimo reikalavimų oro vežėjams ir orlaivių naudotojams

su pakeitimais, padarytais:

2010 m. balandžio 6 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 285/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 785/2004 dėl draudimo reikalavimų oro vežėjams ir orlaivių naudotojams.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–8 straipsniai ir 10 straipsnio 2 dalis.

**Nr. 2009/12**

2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/12/EB dėl oro uostų mokesčių.

Taikytini reikalavimai ir standartai – visos nuostatos, išskyrus 12 straipsnio 1 dalį ir 13 bei 14 straipsnius

B. ORO EISMO VALDYMAS

**Nr. 549/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 549/2004, nustatantis bendro Europos dangaus sukūrimo pagrindą (Pagrindų reglamentas),

su pakeitimais, padarytais:

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1070/2009, kad būtų pagerintas Europos aviacijos sistemos veikimas ir tvarumas.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–4, 6 ir 9–14 straipsniai.

**Nr. 550/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 550/2004 dėl oro navigacijos paslaugų teikimo bendrame Europos danguje (Paslaugų teikimo reglamentas)

su pakeitimais, padarytais:

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1070/2009, kad būtų pagerintas Europos aviacijos sistemos veikimas ir tvarumas.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–19 straipsniai, I ir II priedai.

**Nr. 551/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 551/2004 dėl bendro Europos dangaus oro erdvės organizavimo ir naudojimo (Oro erdvės reglamentas)

su pakeitimais, padarytais:

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1070/2009, kad būtų pagerintas Europos aviacijos sistemos veikimas ir tvarumas.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–11 straipsniai.

**Nr. 552/2004**

2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 552/2004 dėl Europos oro eismo valdymo tinklo sąveikos (Sąveikos reglamentas)

su pakeitimais, padarytais:

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1070/2009, kad būtų pagerintas Europos aviacijos sistemos veikimas ir tvarumas.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–12 straipsniai, I–V priedai.

***Įgyvendinimo teisės aktai***

**Nr. 691/2010**

2010 m. liepos 29 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 691/2010, kuriuo nustatomas oro navigacijos paslaugų teikimo ir tinklo funkcijų veiklos rezultatų planas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2096/2005, nustatantis bendruosius oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimus,

su pakeitimais, padarytais:

2011 m. liepos 7 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 677/2011, kuriuo nustatomos išsamios oro eismo valdymo (OEV) tinklo funkcijų vykdymo taisyklės ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 691/2010;

2011 m. lapkričio 24 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1216/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 691/2010, kuriuo nustatomas oro navigacijos paslaugų teikimo ir tinklo funkcijų veiklos rezultatų planas;

2013 m. gegužės 3 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 390/2013, kuriuo nustatomas oro navigacijos paslaugų teikimo ir tinklo funkcijų vykdymo veiklos rezultatų planas.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–25 straipsniai, I–IV priedai.

**Nr. 1794/2006**

2006 m. gruodžio 6 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1794/2006, nustatantis bendrąją mokesčių už oro navigacijos paslaugas sistemą,

su pakeitimais, padarytais:

2010 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1191/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1794/2006, nustatantis bendrąją mokesčių už oro navigacijos paslaugas sistemą;

2013 m. gegužės 3 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 391/2013, kuriuo nustatoma bendroji mokesčių už oro navigacijos paslaugas sistema.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–17 straipsniai, I–VI priedai.

**Nr. 482/2008**

2008 m. gegužės 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 482/2008, kuriuo nustatoma oro navigacijos paslaugų teikėjų diegtina programinės įrangos saugos užtikrinimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 2096/2005 II priedas,

su pakeitimais, padarytais:

2011 m. spalio 17 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1035/2011, kuriuo nustatomi bendrieji oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimai ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 482/2008 ir (ES) Nr. 691/2010.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–6 straipsniai, I ir II priedai.

**Nr. 1034/2011**

2011 m. spalio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1034/2011 dėl oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų saugos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 691/2010.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–19 straipsniai.

**Nr. 1035/2011**

2011 m. spalio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011, kuriuo nustatomi bendrieji oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimai ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 482/2008 ir (ES) Nr. 691/2010,

su pakeitimais, padarytais:

2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 923/2012, kuriuo nustatomos bendrosios skrydžių taisyklės ir veiklos nuostatos dėl oro navigacijos paslaugų ir procedūrų ir iš dalies keičiami Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011 ir reglamentai (EB) Nr. 1265/2007, (EB) Nr. 1794/2006, (EB) Nr. 730/2006, (EB) Nr. 1033/2006 ir (ES) Nr. 255/2010.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–14 straipsniai, I–V priedai.

**Nr. 409/2013**

2013 m. gegužės 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 409/2013 dėl Europos oro eismo valdymo planui įgyvendinti būtinų bendrų projektų apibrėžimo, valdymo struktūrų parengimo ir paskatų sukūrimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–15 straipsniai.

**Nr. 2150/2005**

2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2150/2005, nustatantis lankstaus oro erdvės naudojimo bendrąsias taisykles.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–9 straipsniai ir priedas.

**Nr. 730/2006**

2006 m. gegužės 11 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 730/2006 dėl oro erdvės klasifikavimo ir skrydžių pagal regimųjų skrydžių taisykles vykdymo (RST) virš 195 skrydžių lygio.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–4 straipsniai.

**Nr. 255/2010**

2010 m. kovo 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 255/2010, kuriuo nustatomos bendrosios oro eismo srautų valdymo taisyklės.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–15 straipsniai.

**Nr. 176/2011**

2011 m. vasario 24 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 176/2011 dėl informacijos, pateiktinos prieš nustatant ir keičiant funkcinį oro erdvės bloką.

**Nr. 923/2012**

2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 923/2012, kuriuo nustatomos bendrosios skrydžių taisyklės ir veiklos nuostatos dėl oro navigacijos paslaugų ir procedūrų ir iš dalies keičiami Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011 ir reglamentai (EB) Nr. 1265/2007, (EB) Nr. 1794/2006, (EB) Nr. 730/2006, (EB) Nr. 1033/2006 ir (ES) Nr. 255/2010.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–10 straipsniai ir priedas.

**Nr. 1032/2006**

2006 m. liepos 6 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1032/2006, nustatantis automatinių sistemų, kurias skrydžių valdymo tarnybos naudoja keisdamosi skrydžio duomenimis, perduodamos pranešimus, derindamos ir vienos kitai perduodamos skrydžių valdymą, reikalavimus,

su pakeitimais, padarytais:

2009 m. sausio 16 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 30/2009, iš dalies keičiančiu Reglamente (EB) Nr. 1032/2006 nustatytus automatinių sistemų, kurias skrydžių valdymo tarnybos naudoja keisdamosi skrydžio duomenimis, reikalavimus.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–10 straipsniai, I–V priedai.

**Nr. 1033/2006**

2006 m. liepos 4 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1033/2006, nustatantis bendro Europos dangaus priešskrydinio etapo skrydžių planų procedūrų reikalavimus,

su pakeitimais, padarytais:

2013 m. gegužės 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 428/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1033/2006 dėl jo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų ICAO nuostatų.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–5 straipsniai ir priedas.

**Nr. 633/2007**

2007 m. birželio 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 633/2007, nustatantis pranešimo apie skrydžio duomenis ir paskaičiuotąjį laiką perdavimo protokolo, naudojamo pranešti, koordinuoti ir perduoti skrydžių valdymui iš vienos skrydžių valdymo tarnybos į kitą, taikymo reikalavimus,

su pakeitimais, padarytais:

2011 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 283/2011, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 633/2007 nuostatos dėl 7 straipsnyje nurodytų pereinamojo laikotarpio priemonių.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–7 straipsniai, 8 straipsnio antras ir trečias sakiniai, I–IV priedai.

**Nr. 29/2009**

2009 m. sausio 16 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 29/2009, nustatantis bendro Europos dangaus duomenų ryšio paslaugų reikalavimus.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–14 straipsniai, I–VII priedai.

**Nr. 262/2009**

2009 m. kovo 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 262/2009, kuriuo nustatomi suderinto S režimo užklausiklio kodų skyrimo ir naudojimo bendrame Europos danguje reikalavimai.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–12 straipsniai, I–VI priedai.

**Nr. 73/2010**

2010 m. sausio 26 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 73/2010, kuriuo nustatomi bendro Europos dangaus oro navigacijos duomenų ir informacijos kokybės reikalavimai.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–13 straipsniai, I–X priedai.

**Nr. 1206/2011**

2011 m. lapkričio 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1206/2011, kuriuo nustatomi bendro Europos dangaus su apžvalga susiję orlaivių atpažinimo reikalavimai.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–11 straipsniai, I–VII priedai.

**Nr. 1207/2011**

2011 m. lapkričio 22 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1207/2011, kuriuo nustatomi bendro Europos dangaus su apžvalga susiję veikimo charakteristikų ir sąveikos reikalavimai.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–14 straipsniai, I–IX priedai.

**Nr. 1079/2012**

2012 m. lapkričio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1079/2012, kuriuo nustatomi bendrame Europos danguje naudojamų kalbinio ryšio kanalų išskirstymo reikalavimai ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1265/2007.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–15 straipsniai, I–V priedai.

***SESAR reglamentas***

**Nr. 219/2007**

2007 m vasario 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2007 dėl bendros įmonės naujos kartos Europos oro eismo vadybos sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo

su pakeitimais, padarytais:

2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1361/2008, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 219/2007 dėl bendros įmonės naujos kartos Europos oro eismo vadybos sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1 straipsnio 1–2 ir 5–7 dalys, 2 ir 3 straipsniai, 4 straipsnio 1 dalis, priedas.

***Skrydžių vadovų licencijos***

**Nr. 805/2011**

2011 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 805/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomos išsamios skrydžių vadovų licencijų ir tam tikrų pažymėjimų taisyklės.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–32 straipsniai, I–IV priedai.

***Komisijos sprendimai***

**2011/121**

2011 m. vasario 21 d. Komisijos sprendimas dėl 2012–2014 m. visos Europos Sąjungos oro navigacijos paslaugų teikimo veiklos rezultatų tikslų ir įspėjamųjų ribų nustatymo (2011/121/ES).

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–4 straipsniai.

**2011/2611 galutinis**

2011 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimas dėl išimčių pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 29/2009 14 straipsnį taikymo, C(2011) 2611 galutinis.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–3 straipsniai, I ir II priedai.

**2011/9074 *final***

2011 m. gruodžio 9 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas dėl Komisijos reglamento (EB) Nr. 29/2009 14 straipsnio išimčių, C(2011) 9074 *final*.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–3 straipsniai, I ir II priedai.

**2012/9604 *final***

Komisijos įgyvendinimo sprendimas dėl 2012–2019 m. tinklo strateginio plano, susijusio su bendro Europos dangaus oro eismo valdymo tinklo funkcijomis, patvirtinimo, C(2012) 9604 *final*.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–3 straipsniai.

## C. AVIACIJOS SAUGA

**Nr. 216/2008 (Pagrindinis reglamentas)**

2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos

aviacijos saugos agentūrą, panaikinantis Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB,

su pakeitimais, padarytais:

2009 m. liepos 30 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 690/2009, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos aviacijos saugos agentūrą, panaikinantis Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB;

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1108/2009, iš dalies keičiantis Reglamento (EB) Nr. 216/2008 nuostatas dėl aerodromų, oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų bei panaikinantis Direktyvą 2006/23/EB;

2013 m. sausio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 6/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantis Europos aviacijos saugos agentūrą, panaikinantis Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–11, 13–16, 20–25, 54, 55 ir 68 straipsniai, I–VI priedai.

Reglamentas (EB) Nr. 216/2008 ir jo įgyvendinimo taisyklės Ukrainai taikomi pagal šias nuostatas:

1. Ukraina nepaveda Europos aviacijos saugos agentūrai vykdyti jokių savo su sauga susijusių funkcijų, kaip numatyta pagal Konvenciją ir jos priedus;
2. Pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 54 straipsnį EASA Ukrainoje vykdo standartizacijos patikrinimus;
3. Sprendimus dėl Reglamento (EB) Nr. 216/2008 11 straipsnio taikymo Ukrainoje išduotiems pažymėjimams priima Jungtinis komitetas pagal šio susitarimo III priedo nuostatas;
4. Reglamento (EB) Nr. 216/2008 11 straipsnio 1 dalis netaikoma Ukrainos pažymėjimams, išduotiems skrydžių vykdymo, taip pat pradinio ir nuolatinio tinkamumo skraidyti srityse (įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 965/2012, (ES) Nr. 748/2012 ir (EB) Nr. 2042/2003);
5. Europos Komisija Ukrainos atžvilgiu naudojasi Komisijai pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 11 straipsnio 2 dalį, 14 straipsnio 5 ir 7 dalis, 24 straipsnio 5 dalį ir 25 straipsnio 1 dalį suteiktais įgaliojimais

priimti sprendimus tose srityse, kurioms, Jungtinio komiteto nuomone, turi būti taikoma 11 straipsnio 1 dalis;

6. Tinkamumo skraidyti srityje, kurioje EASA nevykdo užduočių, Ukraina gali išduoti pažymėjimus, licencijas ar patvirtinimus, taikydama Ukrainos su trečiąja valstybe sudarytą sutartį.

**Nr. 748/2012**

Komisijos reglamentas (ES) Nr. 748/2012, kuriuo nustatomos orlaivio tinkamumo skraidyti sertifikavimo, orlaivio ir susijusių gaminių, dalių bei prietaisų aplinkosauginio sertifikavimo, taip pat projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimo įgyvendinimo taisyklės,

su pakeitimais, padarytais:

Komisijos reglamentu (ES) Nr. 7/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 748/2012, kuriuo nustatomos orlaivio tinkamumo skraidyti sertifikavimo, orlaivio ir susijusių gaminių, dalių bei prietaisų aplinkosauginio sertifikavimo, taip pat projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimo įgyvendinimo taisyklės.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–2, 8–10 straipsniai ir priedas.

**Nr. 2042/2003**

2003 m. lapkričio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo

su pakeitimais, padarytais:

2006 m. gegužės 8 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 707/2006, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 2042/2003 dėl nustatytos trukmės patvirtinimų ir I bei III priedų;

2007 m. kovo 30 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 376/2007, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo;

2008 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1056/2008, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo;

2010 m. vasario 5 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 127/2010, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo;

2010 m. spalio 26 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 962/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo;

2011 m. spalio 21 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1149/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo;

Komisijos reglamentu (ES) Nr. 593/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2042/2003 dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–6 straipsniai, I–IV priedai.

**Nr. 996/2010**

2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 dėl civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos, kuriuo panaikinama Direktyva 94/56/EB.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–26 straipsniai, išskyrus 7 straipsnio 4 dalį ir 24 straipsnį.

**2003/42**

2003 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/42/EB dėl civilinės aviacijos įvykių pranešimų.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–11 straipsniai, I ir II priedai.

**Nr. 1321/2007**

2007 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1321/2007, nustatantis įgyvendinimo taisykles, pagal kurias centrinėje saugykloje integruojama civilinės aviacijos įvykių informacija, kuria keičiamasi pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/42/EB.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–4 straipsniai.

**Nr. 1330/2007**

2007 m. rugsėjo 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1330/2007, nustatantis informacijos apie civilinės aviacijos įvykius, nurodytus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/42/EB 7 straipsnio 2 dalyje, suinteresuotosioms šalims skleidimo taisyklių taikymą.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–10 straipsniai, I ir II priedai.

**Nr. 104/2004**

2004 m. sausio 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 104/2004, nustatantis taisykles dėl Europos aviacijos saugos agentūros Apeliacinės valdybos organizacijos ir sudėties.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–7 straipsniai ir priedas.

**Nr. 628/2013**

2013 m. birželio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 628/2013 dėl Europos aviacijos saugos agentūros darbo metodų, taikomų atliekant standartizacijos patikrinimus ir vykdant Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 216/2008 nustatytų taisyklių taikymo stebėseną, kuriuo panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 736/2006.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–27 straipsniai.

**Nr. 2111/2005**

2005 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2111/2005 dėl oro vežėjų, kuriems taikomas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašo sudarymo ir oro transporto keleivių informavimo apie skrydį vykdančio oro vežėjo tapatybę bei panaikinantis Direktyvos 2004/36/EB 9 straipsnį.

Taikytini reikalavimai, standartai ir nuostatos – 1–13 straipsniai, priedas.

**Nr. 473/2006**

2006 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 473/2006, nustatantis oro vežėjų, kuriems galioja Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2111/2005 II skyriuje nurodytas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašo taikymo taisykles.

Taikytini reikalavimai, standartai ir nuostatos – 1–6 straipsniai, A–C priedai.

**Nr. 474/2006**

2006 m. kovo 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 474/2006, sudarantis oro vežėjų, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2111/2005 II skyriuje nurodytas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašą,

su pakeitimais, padarytais:

2013 m. liepos 10 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 659/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 474/2006, sudarantis oro vežėjų, kuriems taikomas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašą.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–3 straipsniai, A ir B priedai (žr. toliau naujausius pakeitimus).

**Nr. 1178/2011**

2011 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros,

su pakeitimais, padarytais:

2012 m. kovo 30 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–11 straipsniai, I–VII priedai.

**Nr. 965/2012**

2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros,

su pakeitimais, padarytais:

2013 m. rugpjūčio 14 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 800/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–9 straipsniai, I–VII priedai.

**Nr. 1332/2011**

2011 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1332/2011, kuriuo nustatomi bendri oro erdvės naudojimo reikalavimai ir veiklos procedūros, kad būtų išvengta susidūrimų ore.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–4 straipsniai, priedas.

D. APLINKA

**2003/96**

2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 14 straipsnio 1 dalies b punktas ir 2 dalis.

**2006/93**

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/93/EB dėl lėktuvų, kuriems taikomi Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos antrosios redakcijos (1988 m.) 16 priedo 1 tomo II dalies 3 skyriaus reikalavimai, naudojimo reglamentavimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–5 straipsniai.

**2002/49**

2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–16 straipsniai, I–VI priedai.

**2002/30**

2002 m. kovo 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/30/EB dėl taisyklių ir tvarkos, reglamentuojančios triukšmingų operacijų apribojimų įvedimą Bendrijos oro uostuose, nustatymo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–15 straipsniai, I ir II priedai.

E. SOCIALINIAI ASPEKTAI

**1989/391**

1989 m. birželio 12 d. Tarybos Direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo

su pakeitimais, padarytais:

2007 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/30/EB, iš dalies keičiančia Tarybos direktyvą 89/391/EEB, jos atskiras direktyvas ir Tarybos direktyvas 83/477/EEB, 91/383/EEB, 92/29/EEB bei 94/33/EB, siekiant supaprastinti ir racionalizuoti praktinio įgyvendinimo ataskaitas.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1−16, 18 ir 19 straipsniai.

**2003/88**

2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų.

Taikytinos nuostatos – 1–19, 21–24 ir 26–29 straipsniai.

**2000/79**

2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos Direktyva 2000/79/EB dėl Europos aviakompanijų asociacijos (AEA), Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF), Europos skrydžių įgulų asociacijos (ECA), Europos regioninių aviakompanijų asociacijos (ERA) ir Tarptautinės oro vežėjų asociacijos (IACA) Europos susitarimo dėl civilinės aviacijos mobiliųjų darbuotojų darbo laiko organizavimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 2 ir 3 straipsniai, priedas.

F. VARTOTOJŲ APSAUGA

**90/314**

1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyva 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų.

Taikomos nuostatos – 1–10 straipsniai.

**93/13**

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais.

Taikomos nuostatos – 1–10 straipsniai ir priedas.

Taikant 10 straipsnį, terminas „Komisija“ suprantamas kaip „visos kitos EBAE Susitariančiosios Šalys“.

**95/46**

1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (95/46/EB) dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–34 straipsniai.

**Nr. 2027/97**

1997 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2027/97 dėl oro vežėjo atsakomybės nelaimingų atsitikimų atveju

su pakeitimais, padarytais:

2002 m. gegužės 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 889/2002, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2027/97.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–8 straipsniai.

**Nr. 261/2004**

2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 295/91.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–17 straipsniai.

**Nr. 1107/2006**

2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2006 dėl neįgalių asmenų ir ribotos judėsenos asmenų teisių keliaujant oru.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–16 straipsniai, I ir II priedai.

## G. KOMPIUTERINĖS REZERVAVIMO SISTEMOS

**Nr. 80/2009**

2009 m. sausio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 80/2009 dėl elgesio su kompiuterinėmis rezervavimo sistemomis kodekso ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2299/89.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–19 straipsniai ir priedas.

## H. KITI TEISĖS AKTAI

**Nr. 437/2003**

2003 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 437/2003 dėl statistinių ataskaitų apie keleivių, krovinių ir pašto vežimą oro transportu

su pakeitimais, padarytais:

2003 m. liepos 31 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1358/2003, įgyvendinančiu ir iš dalies keičiančiu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 437/2003;

2005 m. balandžio 8 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 546/2005, pritaikančiu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 437/2003 dėl duomenis teikiančios šalies kodų paskyrimo ir iš dalies keičiančiu Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1358/2003 dėl Bendrijos oro uostų sąrašo atnaujinimo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–11 straipsniai, I ir II priedai.

**Nr. 1358/2003**

2003 m. liepos 31 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1358/2003, įgyvendinantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 437/2003 dėl statistikos ataskaitų apie keleivių, krovinių ir pašto vežimą oro transportu ir iš dalies keičiantis jo I ir II priedus,

su pakeitimais, padarytais:

2007 m. vasario 16 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 158/2007, iš dalies keičiančiu Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1358/2003 dėl Bendrijos oro uostų sąrašo.

Taikytini reikalavimai ir standartai – 1–4 straipsniai, I–III priedai.

## II PRIEDAS

## SUTARTOS SUSISIEKIMO PASLAUGOS IR NUSTATYTIEJI MARŠRUTAI

1. Viena Šalis kitos Šalies oro vežėjams suteikia teisę teikti oro susisiekimo paslaugas šiais maršrutais:

   a) jei tai Europos Sąjungos oro vežėjai – bet kuris punktas Europos Sąjungoje – tarpiniai punktai Europos kaimynystės politikos partnerių[2] teritorijose, Susitarimą dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės pasirašiusiose valstybėse[3] arba V priede išvardytose valstybėse – bet kuris punktas Ukrainoje – punktai už tų teritorijų ribų;

   b) jei tai Ukrainos oro vežėjai – bet kuris punktas Ukrainoje – tarpiniai punktai Europos kaimynystės politikos partnerių teritorijose, Susitarimą dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės pasirašiusiose valstybėse arba V priede išvardytose valstybėse – bet kuris punktas Europos Sąjungoje.

      Galima naudotis galiojančiomis teisėmis ir tartis dėl naujų teisių, įskaitant teisę pagal dvišalius Ukrainos ir ES valstybių narių susitarimus vykdyti skrydžius į punktus, esančius už jų teritorijų ribų, kai šioms teisėms ir punktams šis susitarimas netaikomas, su sąlyga, kad oro vežėjai nebūtų diskriminuojami dėl jų nacionalinės priklausomybės;

   c) be to, Europos Sąjungos oro vežėjams suteikiama teisė teikti oro susisiekimo paslaugas tarp Ukrainos teritorijoje esančių punktų, nepriklausomai nuo to, ar tokios paslaugos pradedamos ar baigiamos teikti ES, ar ne.

2. Pagal šio priedo 1 dalies a ir b punktus teikiamas paslaugas Ukrainos oro vežėjai pradeda arba baigia teikti Ukrainos teritorijoje, o Europos Sąjungos oro vežėjai – Europos Sąjungos teritorijoje.

---

2 Čia Europos kaimynystės politikos partneriai – tai Alžyras, Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Egiptas, Gruzija, Izraelis, Jordanija, Libanas, Libija, Marokas, Palestina, Sirija, Tunisas ir Moldovos Respublika; Ukraina į šį sąrašą nepatenka.

3 Susitarimą dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės pasirašiusios valstybės – tai šios daugiašalį Susitarimą dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės sukūrimo pasirašiusios Susitariančiosios Šalys: Europos Sąjungos valstybės narės, Albanijos Respublika, Bosnija ir Hercegovina, Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Islandijos Respublika, Juodkalnijos Respublika, Norvegijos Karalystė, Serbijos Respublika ir Kosovas (šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos).

3. Šalių oro vežėjai gali savo nuožiūra kai kuriuos arba visus skrydžius vykdyti taip:

a) bet kuria viena arba abiem kryptimis;

b) skrydžius, kurių numeriai skirtingi, jungti į vienu orlaiviu vykdomą skrydį;

c) vykdyti skrydžius į tarpinius punktus ir punktus už Šalių teritorijų ribų, kaip nurodyta šio priedo 1 dalies a ir b punktuose, taip pat į Šalių teritorijose esančius punktus bet kuria tvarka ir pasirinkus bet kokį jų derinį;

d) nesileisti tam tikrame punkte ar punktuose;

e) bet kuriame punkte perlaipinti keleivius ir perkrauti krovinius iš bet kurio jiems priklausančio orlaivio į bet kurį kitą jiems priklausantį orlaivį;

f) trumpam nutūpti bet kuriame vienos iš Šalių teritorijoje arba už jos ribų esančiame punkte;

g) vežti tranzitu keleivius ar krovinius per kitos Šalies teritoriją ir

h) tuo pačiu orlaiviu vežti keleivius ir krovinius, neatsižvelgiant į tai, iš kur jie vežami.

4. Šalys kiekvienam oro vežėjui leidžia atsižvelgiant į komercines rinkos sąlygas nuspręsti dėl siūlomų tarptautinių oro susisiekimo paslaugų teikimo dažnumo ir keleivių vietų skaičiaus. Pripažindamos šią teisę, Šalys vienašališkai neapriboja keleivių skaičiaus ar krovinių kiekio, paslaugų teikimo dažnumo ar reguliarumo, taip pat nenustato, kokio tipo ar tipų orlaivius gali naudoti kitos Šalies oro vežėjai, nebent tai būtų daroma su muitine susijusiais tikslais, dėl techninių, eksploatacinių, aplinkos ar sveikatos apsaugos priežasčių arba taikant šio susitarimo 26 straipsnį (Konkurencijos užtikrinimas).

5. Šalių oro vežėjai gali vykdyti skrydžius, įskaitant skrydžius pagal bendro kodo susitarimus, į bet kurį trečiojoje valstybėje esantį punktą, kuris nėra įtrauktas į nustatytuosius maršrutus, jeigu jie nesinaudoja penktosios laisvės teisėmis.

6. Šis priedas taikomas atsižvelgiant į šio susitarimo III priede nustatytas pereinamojo laikotarpio priemones ir į tame priede numatytų teisių praplėtimą.

**III PRIEDAS**

## PEREINAMOJO LAIKOTARPIO PRIEMONĖS

### 1 skirsnis

### Pereinamieji laikotarpiai

1. Visas su šiuo susitarimu susijusias nuostatas ir sąlygas Ukraina pradeda laipsniškai veiksmingai įgyvendinti per du pereinamuosius laikotarpius.

2. Per juos Europos Komisija ir EASA atitinkamai atlieka vertinimus ir standartizacijos patikrinimus, o Jungtinis komitetas priima sprendimą, kaip numatyta šio susitarimo 33 straipsnyje (Pereinamojo laikotarpio priemonės).

### 2 skirsnis

### Per pirmąjį pereinamąjį laikotarpį taikomos specifikacijos

1. Per pirmąjį pereinamąjį laikotarpį:

   a) Europos Sąjungos oro vežėjams ir Ukrainos išduotą licenciją turintiems oro vežėjams vykdant skrydžius tarp bet kurio Europos Sąjungoje esančio punkto ir bet kurio Ukrainoje esančio punkto, leidžiama naudotis neribotomis skrydžių teisėmis;

   b) įvertinus, kaip Ukraina įgyvendina atitinkamus Europos Sąjungos reikalavimus ir standartus, ir gavus Jungtinio komiteto informaciją, Ukraina pakviečiama stebėtojos teisėmis dalyvauti pagal Reglamento (EEB) Nr. 95/93 dėl laiko tarpsnių paskirstymo Bendrijos oro uostuose bendrųjų taisyklių nuostatas įsteigto komiteto darbe; ir

   c) 22 straipsnio (Komercinės galimybės) 5 dalies c punkto nuostatos (Antžeminių paslaugų teikimas kitų Šalių oro vežėjams) netaikomos.

2. Prieš prasidedant antrajam pereinamajam laikotarpiui, Ukraina turi tenkinti šias sąlygas:

   a) į nacionalinės teisės aktus įtraukti ir įgyvendinti šiuose teisės aktuose nustatytus taikytinus reikalavimus ir standartus:

      - Reglamento (EB) Nr. 216/2008 (dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiančio Europos aviacijos saugos agentūrą);

- Reglamento (ES) Nr. 748/2012 (kuriuo nustatomos orlaivio tinkamumo skraidyti sertifikavimo, orlaivio ir susijusių gaminių, dalių bei prietaisų aplinkosauginio sertifikavimo, taip pat projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimo įgyvendinimo taisyklės);

- Reglamento (EB) Nr. 2042/2003 (dėl orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti ir aviacijos produktų, dalių bei prietaisų tinkamumo naudoti ir šias užduotis atliekančių organizacijų bei darbuotojų patvirtinimo);

- Reglamento (ES) Nr. 965/2012 (kuriuo nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros);

- Reglamento (ES) Nr. 1178/2011 (nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros);

- Reglamento (ES) Nr. 996/2010 (dėl avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos);

- Direktyvos 2009/12/EB (dėl oro uostų mokesčių);

- Direktyvos 96/67/EB (dėl patekimo į Bendrijos oro uostuose teikiamų antžeminių paslaugų rinką);

- Reglamento (EEB) Nr. 95/93 (dėl laiko tarpsnių paskirstymo Bendrijos oro uostuose bendrųjų taisyklių);

- Direktyvos 2000/79/EB (dėl Europos susitarimo dėl civilinės aviacijos mobiliųjų darbuotojų darbo laiko organizavimo);

- Reglamento (EB) Nr. 1008/2008 IV skyriaus (dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo);

- Reglamento Nr. 785/2004 (dėl draudimo reikalavimų oro vežėjams ir orlaivių naudotojams);

- Reglamento (EEB) Nr. 80/2009 (dėl kompiuterinių rezervavimo sistemų);

- Reglamento (EB) Nr. 2027/97 (dėl oro vežėjo atsakomybės nelaimingų atsitikimų atveju);

- Reglamento (EB) Nr. 261/2004 (bendros kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisyklės atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju);

- 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 549/2004, nustatančio bendro Europos dangaus sukūrimo pagrindą (Pagrindų reglamentas);

- 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 550/2004 dėl oro navigacijos paslaugų teikimo bendrame Europos danguje (Paslaugų teikimo reglamentas);

- 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 551/2004 dėl bendro Europos dangaus oro erdvės organizavimo ir naudojimo (Oro erdvės reglamentas);

- 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 552/2004 dėl Europos oro eismo valdymo tinklo sąveikos (Sąveikos reglamentas);

- 2010 m. liepos 29 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 691/2010, kuriuo nustatomas oro navigacijos paslaugų teikimo ir tinklo funkcijų veiklos rezultatų planas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2096/2005, nustatantis bendruosius oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimus;

- 2006 m. gruodžio 6 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1794/2006, nustatančio bendrąją mokesčių už oro navigacijos paslaugas sistemą;

- 2011 m. spalio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1034/2011 dėl oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų saugos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 691/2010;

- 2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2150/2005, nustatančio lankstaus oro erdvės naudojimo bendrąsias taisykles; ir

- 2010 m. kovo 25 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 255/2010, kuriuo nustatomos bendrosios oro eismo srautų valdymo taisyklės,

įskaitant jų pakeitimus, nurodytus šio susitarimo I priede;

b) taikyti licencijų oro susisiekimui vykdyti išdavimo taisykles, kurios yra iš esmės tapačios 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių II skyriuje nustatytoms taisyklėms; ir

c) aviacijos saugumo srityje įgyvendinti ECAC dokumento Nr. 30 (su paskutiniais taikomais pakeitimais) II dalies nuostatas.

## 3 skirsnis

## Per antrąjį pereinamąjį laikotarpį taikomos specifikacijos

1. Jungtiniam komitetui priėmus šio susitarimo 33 straipsnyje (Pareinamojo laikotarpio priemonės) numatytą sprendimą, kuriuo patvirtinama, kad Ukraina tenkina visas 2 skirsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas:

   a) valstybės narės, laikydamosi Jungtinio komiteto sprendime nustatytų sąlygų ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 11 straipsnio, pripažįsta Ukrainos išduotus IV priedo 1 skirsnyje išvardytus atitinkamus pažymėjimus;

   b) taikomos šio susitarimo 22 straipsnio (Komercinės galimybės) 5 dalies c punkto nuostatos (Antžeminių paslaugų teikimas kitų Šalių oro vežėjams); ir

   c) įvertinus, kaip Ukraina įgyvendina atitinkamus Europos Sąjungos reikalavimus ir standartus, ir gavus Jungtinio komiteto informaciją, Ukraina pakviečiama stebėtojos teisėmis dalyvauti pagal Reglamento (EEB) Nr. 2111/2005 dėl oro vežėjų, kuriems taikomas draudimas vykdyti veiklą Bendrijoje, Bendrijos sąrašo sudarymo nuostatas įsteigto komiteto darbe.

2. Ukraina pradeda visapusiškai įgyvendinti šį susitarimą, kai tenkina šias sąlygas:

   a) į nacionalinės teisės aktus įtraukia ir įgyvendina visus taikytinus šio susitarimo I priede nustatytų Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir standartus ir

   b) sutvarko oro erdvę, už kurią yra atsakinga, pagal ES reikalavimus, taikomus funkcinių oro erdvės blokų sukūrimui.

## 4 skirsnis

## Visapusiškas šio susitarimo įgyvendinimas

Jungtiniam komitetui pateikus šio susitarimo 33 straipsnyje (Pereinamojo laikotarpio priemonės) numatytą sprendimą, kuriuo patvirtinama, kad Ukraina tenkina visas šio priedo 3 skirsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas, taikomos toliau nurodytos nuostatos.

1. Oro vežėjai ne tik naudojasi šio priedo 2 skirsnio 1 dalyje nurodytomis skrydžių teisėmis, bet ir:

   a) Europos Sąjungos oro vežėjams leidžiama naudotis neribotomis skrydžių teisėmis vykdant skrydžius tarp Ukrainoje esančių punktų, Europos kaimynystės politikos valstybėse ir Susitarimą dėl Europos

bendrosios aviacijos erdvės pasirašiusiose valstybėse esančių tarpinių punktų, taip pat V priede išvardytose valstybėse esančių punktų ir už tų teritorijų ribų esančių punktų su sąlyga, kad toks skrydis vykdomas teikiant paslaugas į vienoje iš valstybių narių esantį punktą.

Be to, Europos Sąjungos oro vežėjams leidžiama naudotis neribotomis skrydžių teisėmis tarp Ukrainos teritorijoje esančių punktų, nepriklausomai nuo to, ar tokios oro susisiekimo paslaugos pradedamos ar baigiamos teikti ES, ar ne, ir

b) Ukrainos oro vežėjams leidžiama naudotis neribotomis skrydžių teisėmis vykdant skrydžius tarp Europos Sąjungoje esančių punktų, Europos kaimynystės politikos valstybėse ir Susitarimą dėl Europos bendrosios aviacijos erdvės pasirašiusiose valstybėse esančių tarpinių punktų, taip pat V priede išvardytose valstybėse esančių punktų su sąlyga, kad toks skrydis vykdomas teikiant paslaugas į Ukrainoje esantį punktą.

2. Valstybės narės, laikydamosi šiose nuostatose numatytų sąlygų, pripažįsta visus šio susitarimo IV priedo 2 skirsnyje nurodytus Ukrainos išduotus atitinkamus pažymėjimus.

**IV PRIEDAS**

# ŠIO SUSITARIMO III PRIEDE NURODYTŲ PAŽYMĖJIMŲ SĄRAŠAS

## 1. Orlaivio įgula

Pilotų licencijos: išdavimas, atnaujinimas, pakeitimas, apribojimas, galiojimo sustabdymas ar panaikinimas (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Asmenų, atsakingų už mokomuosius skrydžius ar imituojamo skrydžio mokymą ir už pilotų įgūdžių vertinimą, sertifikavimas (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Keleivių salono įgulos narių atestacijos pažymėjimai: išdavimas, atnaujinimas, pakeitimas, apribojimas, galiojimo sustabdymas ar panaikinimas (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Pilotų sveikatos pažymėjimai: išdavimas, atnaujinimas, pakeitimas, apribojimas, galiojimo sustabdymas ar panaikinimas (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Aviacijos medicinos gydytojų sertifikavimas, taip pat sąlygos, kuriomis bendrosios praktikos gydytojai gali veikti kaip aviacijos medicinos gydytojai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Periodinis aviacijos medicinos gydytojų atliekamas keleivių salono įgulos narių sveikatos vertinimas ir už šį vertinimą atsakingų asmenų kvalifikacija (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Pilotų mokymo organizacijų pažymėjimų išdavimo, išlaikymo, pakeitimo, apribojimo, galiojimo sustabdymo ar panaikinimo sąlygos (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Su civilinės aviacijos orlaivių įgulos narių kvalifikacija ir aviacijos medicinos gydytojų atliekamu jų sveikatos vertinimu susijusių aviacijos medicinos centrų

pažymėjimų išdavimo, išlaikymo, pakeitimo, apribojimo, galiojimo sustabdymo ar panaikinimo sąlygos (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

Imituojamo skrydžio treniruoklių sertifikavimas ir juos eksploatuojančioms ir naudojančioms organizacijoms taikomi reikalavimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008, (ES) Nr. 1178/2011 ir (ES) Nr. 290/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1178/2011).

## 2. Oro eismo valdymas ir oro navigacijos paslaugos

Oro eismo paslaugų teikėjų pažymėjimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 1034/2011, taip pat Reglamento (ES) Nr. 1035/2011 II priedas (Specialieji oro eismo paslaugų teikimo reikalavimai)).

Meteorologijos paslaugų teikėjų pažymėjimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 1034/2011, taip pat Reglamento (ES) Nr. 1035/2011 III priedas (Specialieji meteorologijos paslaugų teikimo reikalavimai)).

Oro navigacijos informacijos paslaugų teikėjų pažymėjimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 1034/2011, taip pat Reglamento (ES) Nr. 1035/2011 IV priedas (Specialieji oro navigacijos informacijos paslaugų teikimo reikalavimai)).

Specialieji ryšių, navigacijos ar stebėjimo paslaugų teikėjų pažymėjimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 1034/2011, taip pat Reglamento (ES) Nr. 1035/2011 V priedas (Specialieji ryšių, navigacijos ar stebėjimo paslaugų teikimo reikalavimai)).

Skrydžių vadovų ir skrydžių vadovų mokinių licencijos (išdavimas, galiojimo sustabdymas ir atšaukimas), taip pat susijusios kvalifikacijos ir patvirtinimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 805/2011).

Skrydžių vadovų sveikatos pažymėjimai (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 805/2011).

Skrydžių vadovų mokymo organizacijų sertifikatai: galiojimas, atnaujinimas, patvirtinimas ir naudojimas (reglamentai (EB) Nr. 216/2008 ir (ES) Nr. 805/2011).

**V PRIEDAS**

## ŠIO SUSITARIMO 17, 19 IR 22 STRAIPSNIUOSE, TAIP PAT II IR III PRIEDUOSE NURODYTŲ KITŲ VALSTYBIŲ SĄRAŠAS

1. Islandijos Respublika (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą);
2. Lichtenšteino Kunigaikštystė (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą);
3. Norvegijos Karalystė (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą) ir
4. Šveicarijos Konfederacija (pagal Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos oro susisiekimo susitarimą).

**VI PRIEDAS**

## PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS

Šis susitarimas taikomas pagal toliau nurodytas procedūrines taisykles.

### 1. UKRAINOS DALYVAVIMAS KOMITETŲ VEIKLOJE

Kai Ukraina pagal šį susitarimą įtraukiama į komitetų, įsteigtų atitinkamais Europos Sąjungos teisės aktais, veiklą, ji įgyja stebėtojo teises ir dalyvauja bei yra skatinama dalyvauti visose susijusiose diskusijose pagal šių komitetų darbo tvarkos taisykles, tačiau nedalyvauja posėdžiuose, kuriuose vyksta balsavimas.

Be to, siekdama įgyvendinti su oro eismo valdymu susijusius bendro Europos dangaus teisės aktus, Ukraina dalyvauja visų Europos Komisijos įsteigtų institucijų, kaip antai Pramonės konsultacinio organo (angl. *Industry Consultation Body*, ICB) ir Tinklo valdytojo, veikloje.

### 2. STEBĖTOJO STATUSO EUROPOS AVIACIJOS SAUGOS AGENTŪROJE ĮGIJIMAS

Ukraina, turėdama stebėtojo statusą Europos aviacijos saugos agentūroje (EASA), įgyja teisę dalyvauti EASA techninių grupių ir organų, kuriuose veikia ES valstybės narės ir kitos Europos kaimynystės politikos valstybės partnerės, veikloje, laikydamasi tokiam dalyvavimui nustatytų sąlygų. Stebėtojas neturi teisės balsuoti. Šiuo statusu ji negalės naudotis EASA valdyboje.

### 3. BENDRADARBIAVIMAS IR KEITIMASIS INFORMACIJA

Kad Šalių kompetentingoms institucijoms būtų lengviau naudotis atitinkamais įgaliojimais, šios institucijos, jeigu jų paprašoma, keičiasi visa tinkamam šio susitarimo įgyvendinimui reikalinga informacija.

### 4. NUORODA Į KALBAS

Procedūrose, nustatytose taikant šį susitarimą, Šalys turi teisę vartoti bet kokią oficialią Europos Sąjungos institucijų ar ukrainiečių kalbą. Tačiau Šalys supranta, kad vartojant anglų kalbą minėtos procedūros vyktų sklandžiau. Jeigu oficialus dokumentas yra parengtas ne oficialia Europos Sąjungos institucijų kalba, su dokumentu pateikiamas jo vertimas į oficialią Europos Sąjungos institucijų kalbą, atsižvelgiant į pirmesnio sakinio nuostatą. Jei Šalis per žodinę procedūrą ketina vartoti ne oficialią Europos Sąjungos institucijų kalbą, ta Šalis užtikrina sinchroninį vertimą į anglų kalbą.

**VII**
**PRIEDAS**

## ŠIO SUSITARIMO 26 STRAIPSNIO 4 DALYJE NURODYTI KRITERIJAI

1. Kriterijai, suderinami su tinkamu susitarimo įgyvendinimu:

   a) socialinio pobūdžio pagalba individualiems vartotojams, jei ji yra teikiama nediskriminuojant dėl atitinkamų paslaugų kilmės, ir

   b) pagalba gaivalinių nelaimių ar ypatingų įvykių sukeltiems nuostoliams kompensuoti.

2. Be to, su tinkamu susitarimo įgyvendinimu gali būti laikomi suderinami šie kriterijai:

   a) pagalba, skirta ekonominei plėtrai vietovėse, kuriose gyvenimo lygis labai žemas arba kuriose labai paplitęs nedarbas, skatinti,

   b) pagalba, skirta tam tikros ekonominės veiklos arba ekonomikos sričių plėtrai palengvinti, jei tenkinant Šalių interesus nedaromas neigiamas poveikis oro vežėjų komercinei veiklai, ir

   c) pagalba, skirta tikslams, numatytiems pagal ES horizontaliuosius bendrosios išimties reglamentus ir horizontaliąsias bei sektorių valstybės pagalbos taisykles, įgyvendinti ir teikiama pagal juose nustatytas sąlygas.